

ร่าง
รายงานผลการตรวจสอบการดำเนินโครงการเกษตรอินทรีย์
ปีงบประมาณ 2561

โดย

สำนักตรวจสอบภายใน
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการเกษตรอินทรีย์ที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑

สำนักตรวจสอบภายใน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้วางแผนตรวจสอบการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ที่ดำเนินการปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ มีวิสัยทัศน์ให้ประเทศไทยเป็นผู้นำในระดับภูมิภาคด้านการผลิต การบริโภค การค้า สินค้า และการบริการเกษตรอินทรีย์ที่มีความยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล มีเป้าหมายในการดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. มีพื้นที่เกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า ๖๐๐,๐๐๐ ไร่
๒. เพิ่มจำนวนเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า ๓๐,๐๐๐ ราย
๓. เพิ่มสัดส่วนตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศต่อตลาดส่งออก โดยให้มีสัดส่วนตลาดในประเทศร้อยละ ๔๐ ต่อตลาดส่งออกร้อยละ ๖๐
๔. ยกระดับกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์วิถีพื้นบ้านเพิ่มขึ้น

โดยมีกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ ประกอบด้วยคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ มีรองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) เป็นประธานกรรมการรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ (นายมีศักดิ์ ภักดีคง) มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติ ผลักดันและขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของประเทศและบูรณาการแนวทาง มาตรการ แผนงาน งบประมาณกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร) เป็นประธานอนุกรรมการ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน เป็นเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเสนอแผนงาน/โครงการ งบประมาณ เพื่อขับเคลื่อนงานด้านเกษตรอินทรีย์ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ กำหนดแนวทาง มาตรการ หรือกลไกในการประสานความร่วมมือระหว่างส่วนราชการและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการโครงการเกษตรอินทรีย์ โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ จำนวน ๑๑ หน่วยงาน ได้แก่ ของกรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมหม่อนไหม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมการข้าว กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร จำนวน ๙๓๐,๘๔๑,๙๐๐ บาท ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ มีผลการใช้จ่ายเงินจำนวน ๒๐๐,๑๘๙,๔๙๔.๕๔ บาท คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕๐ ของงบประมาณที่ได้รับ กันไว้เบิกเหลื่อมปี จำนวน ๕,๑๘๘,๐๕๗.๒๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๖ ของงบประมาณที่ได้รับ คงเหลือ จำนวน ๗๒๕,๔๖๔,๓๔๘.๒๖ บาท คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๙๔ ของงบประมาณที่ได้รับ ทั้งนี้เงินงบประมาณที่เหลือส่วนใหญ่เป็นเงินงบกลางประเภทเงินอุดหนุนทั่วไปที่เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อชดเชยให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการของกรมการข้าว จำนวน ๖๙๕,๒๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งจำนวนเงินดังกล่าวได้ถูกขับไปตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ กรมการข้าว ตั้งงบประมาณรายจ่ายงบกลางเพื่อมาชดเชยให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปี ๒๕๖๑ ซึ่งเมื่อพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกาศใช้ ส่งผลให้งบประมาณซึ่งเป็นเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปีกรณีไม่มีหนี้ผูกพันถูกขับไปตามกฎหมาย

จากการสอบทานผลการดำเนินงานของโครงการเกษตรอินทรีย์ ที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยการสอบทานเอกสารหลักฐานในส่วนกลางและสุ่มตรวจสอบในพื้นที่ดำเนินการ ๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสกลนคร จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดราชบุรี โดยใช้เอกสารพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ (ขาวคาดแดง) คู่มือการดำเนินงานโครงการ รายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณจากระบบ GFMS ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ รายงานแผน – ผลการดำเนินงานโครงการตามนโยบายสำคัญ ๑๕ เรื่องของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำเดือน กันยายน ๒๕๖๑ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร) และรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ส่วนใหญ่ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดตามเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ สามารถส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเป็นระบบเกษตรอินทรีย์มากขึ้น มีแนวโน้มที่จะลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และมีรายได้เพิ่มขึ้นในระยะยาว เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการ โดยสรุปผลการดำเนินงานของทั้ง ๑๑ ส่วนราชการ ได้ดังนี้

หน่วยงาน	การดำเนินงาน		
	แผน	ผล	ร้อยละ
๑. กรมวิชาการเกษตร	๑,๗๐๐ ไร่	๕,๕๑๙ ไร่	๓๐๓.๔๗
๒. กรมส่งเสริมการเกษตร	๕,๐๐๐ ราย	๕,๐๐๐ ราย	๑๐๐
๓. กรมพัฒนาที่ดิน	๑๐,๐๐๐ ไร่	๑๓,๒๐๕.๕๕ ไร่	๑๓๒.๐๕
๔. กรมการข้าว	๓๐๐,๐๐๐ ไร่	๔๑๙,๙๙๖.๗๕ ไร่	๑๑๒
๕. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรแห่งชาติ	๔๐๐ ราย ๔ แห่ง	๔๓๑ ราย ๒ แห่ง	๑๐๗.๗๕ ๕๐
๖. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	๑ เรื่อง	๑ เรื่อง	๑๐๐
๗. กรมหม่อนไหม	๑๐๐ ไร่	๑๐๐.๒๕ ไร่	๑๐๐.๒๕
๘. กรมส่งเสริมสหกรณ์	๑,๐๐๐ ราย	๙๒๐ ราย	๙๒
๙. กรมปศุสัตว์	๗๐ ไร่	๑๐๕ ไร่	๑๕๐.๐๐
๑๐. กรมประมง	๑,๒๕๐ ราย	๑,๒๕๓ ราย	๑๐๐.๒๔
๑๑. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๙,๐๐๐ ไร่	๑๑,๓๒๓ ไร่	๑๒๕.๘๑
รวม	๑,๗๗๐ ไร่ ๓๑๙,๑๐๐ ไร่ ๗,๖๕๐ ราย ๔ แห่ง ๑ เรื่อง	๕,๒๖๔ ไร่ ๔๔๔,๖๒๕.๕๕ ไร่ ๗,๖๘๔ ราย ๒ แห่ง ๑ เรื่อง	

แต่อย่างไรก็ตาม คณะผู้ตรวจสอบภายในยังพบความเสี่ยง/จุดอ่อนที่ส่งผลกระทบต่อการบริหาร วัตถุประสงค์ของโครงการ บางส่วนราชการผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ทั้งนี้การบริหารจัดการโครงการฯ ส่วนใหญ่ส่วนราชการมีการเบิกจ่ายไม่สอดคล้องและการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง สรุปข้อตรวจพบ/ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่เป็นสาระสำคัญ ดังนี้

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะ
ข้อตรวจพบที่ ๑ การบริหารงบประมาณโครงการเกษตรอินทรีย์บางส่วนยังไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายสำหรับแผนงานบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๙ จากการสอบทานเอกสารหลักฐานการจัดสรรเงินงบประมาณโครงการเกษตรอินทรีย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ พบว่า มีการนำงบประมาณที่ได้รับจัดสรรตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิต การเกษตร ไปเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆในการบริหารจัดการโครงการอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ หรือใช้เงินเหลือจ่ายไปใช้ในกิจกรรมอื่นของหน่วยงานโดยยังไม่ดำเนินการเป็นไปตามขั้นตอนตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ และระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายสำหรับแผนงานบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๔,๐๓๑,๔๐๐.๙๑ บาท	ผู้บริหารทุกระดับ ควรกำกับ ดูแลและพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวัตถุประสงค์ที่ขอรับการจัดสรรงบประมาณและจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด ที่กำหนดก่อนเมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ แล้วมีงบประมาณเหลือจ่ายสามารถขออนุมัติโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณเพื่อนำไปดำเนินการกิจกรรม/โครงการอื่นต่อไป กรณีที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณที่มีลักษณะการบูรณาการและพิจารณาแล้ว พบว่างบประมาณที่ได้รับไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดการดำเนินการโครงการฯ ควรมีการขอทบทวนและตรวจสอบกับหน่วยงานเจ้าของงบประมาณก่อนทุกครั้ง เพื่อป้องกันไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด ของโครงการ กรณีผลการเบิกจ่ายที่ไม่เกี่ยวข้องกับโครงการเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๔,๐๓๑,๔๐๐.๙๑ บาท เห็นควรให้ส่วนราชการ พิจารณาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายสำหรับแผนงานบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว หากไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากวาระของงบประมาณได้สิ้นสุดแล้ว เห็นควรให้ส่วนราชการกำหนดมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันในปีงบประมาณต่อไป ทั้งนี้ ในการดำเนินการบริหารจัดการงบประมาณของส่วนราชการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ การดำเนินการโอนเปลี่ยนแปลงให้พิจารณาถึงความจำเป็นและเหมาะสมโดยพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายสำหรับแผนงานบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕ และระเบียบว่าด้วยการโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการและงบประมาณรายจ่ายบุคลากรระหว่างหน่วยรับงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ ข้อ ๕ ข้อ ๘ กำหนด

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะ
ข้อตรวจพบที่ ๒ การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่เกษตรกรล่าช้า ทำให้เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปีถูกพับไป ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ กรมการข้าว ตั้งงบประมาณรายจ่ายงบกลาง เพื่อมาชดเชยให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปี ๒๕๖๑ ซึ่งเมื่อพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกาศใช้ส่งผลให้งบประมาณซึ่งเป็นเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปีกรณีไม่มีหนี้ผูกพันถูกพับตามกฎหมาย รวมถึงขั้นตอนในการดำเนินงานโครงการมีปัจจัยที่ส่งผลให้การปฏิบัติงานล่าช้ากว่าแผน เช่นไม่สามารถจ้างเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานในช่วงเริ่มต้นของโครงการได้ เนื่องจากได้รับงบประมาณล่าช้า จำนวนแปลงเกษตรกรมากกว่าจำนวนเกษตรกรและบางแปลงพื้นที่อยู่ห่างกัน ข้อมูลเกษตรกรในพื้นที่มีความคลาดเคลื่อน เป็นต้น	กรมการข้าว ควรดำเนินการดังนี้ ๑. พิจารณาทบทวนระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนในปีต่อไปให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ๒. เร่งรัดดำเนินการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานโครงการในระดับพื้นที่ให้เพียงพอและเหมาะสมกับปริมาณงาน เพื่อให้การดำเนินงานโครงการมีประสิทธิภาพ ๓. ทบทวนระบบการควบคุมภายในเป็นประจำทุกปี เพื่อให้การดำเนินงานโครงการสัมฤทธิ์ผลได้ตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ข้อตรวจพบที่ ๓ ผลการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์บางส่วนราชการต่ำกว่าเป้าหมายตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เนื่องจากขาดการประสานงานและร่วมกันจัดทำแผนการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การถ่ายทอดตัวชี้วัดในภาพรวมของโครงการจึงไม่สอดคล้องกับเป้าหมายตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนโครงการ มีการร่วมกันจัดทำแผนการปฏิบัติงานให้ครอบคลุมทุกกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้สอดคล้องตามเป้าหมายและตัวชี้วัดตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ และมีการสื่อสารหลักเกณฑ์/แนวทางการดำเนินงาน ในภาพรวมของโครงการฯ ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรับทราบเพื่อปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและเป็นไป ในแนวทางเดียวกัน
ข้อตรวจพบที่ ๔ บางส่วนราชการไม่พบการประเมินผลสัมฤทธิ์หลังสิ้นสุดการดำเนินงานโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ บางส่วนราชการที่ร่วมดำเนินงานโครงการฯ ยังไม่ได้ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฯ ในภาพรวมระดับกรม เพื่อนำเสนอผลสัมฤทธิ์/ความเห็นหรือปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข สำหรับการดำเนินงานในปีต่อไป	ให้ส่วนราชการ พิจารณาดำเนินการดังนี้ ๑. ทบทวนระบบการติดตามประเมินผลโครงการฯ ภายหลังสิ้นปีงบประมาณ โดยให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๑ และ ๔๗ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ ข้อ ๓๔ และหนังสือสำนักงานงบประมาณ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๗๒๙.๑/ว๕๑ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ กำหนด

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะ
	๒. ทุกสิ้นปีงบประมาณ ควรกำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดทำสรุปผลการดำเนินงานโครงการ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน มากำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานในปีถัดไป
ข้อตรวจพบที่ ๕ การกำหนดตัวชี้วัดบางโครงการ ไม่ชัดเจน และบางโครงการไม่ปรากฏเอกสารหลักฐาน ประกอบผลการดำเนินงาน ข้อตรวจพบย่อยที่ ๕.๑ การกำหนดตัวชี้วัดผลดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ของกรมการข้าว ยังไม่สะท้อนถึงการปรับเปลี่ยนระบบมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เท่าที่ควร การกำหนดตัวชี้วัดในการดำเนินงานเพียงกลุ่มเกษตรกรที่เตรียมความพร้อมสำหรับการตรวจรับรองปีที่ ๑ (T๑) และกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในระยะปรับเปลี่ยนปีที่ ๒ (T๒) ซึ่งไม่ปรากฏการกำหนดตัวชี้วัดของกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในระยะปรับเปลี่ยนปีที่ ๓ (T๓) ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความยั่งยืนของการปรับเปลี่ยนระบบมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในระยะปรับเปลี่ยนอย่างน้อย ๓ ปี จึงจะทราบผลสัมฤทธิ์ของโครงการที่ชัดเจน	กรมการข้าว ควรทบทวนการกำหนดตัวชี้วัด เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนระบบมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยต้องจัดทำฐานข้อมูลของเกษตรกรที่ได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานผลิตข้าวอินทรีย์ (Organic Thailand) ว่าเกษตรกรที่ผ่านการรับรองระบบมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ (Organic Thailand) มีความต้องการตรวจรับรองระบบมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าหากภาครัฐไม่มีการสนับสนุนเงินชดเชยให้ในปีต่อไป และเพื่อใช้ประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ
ข้อตรวจพบย่อยที่ ๕.๒ บางส่วนราชการไม่พบเอกสารประกอบผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ไม่พบข้อมูลเพื่อเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการว่าบรรลุผลสำเร็จตามตัวชี้วัดเชิงคุณภาพหรือไม่ อย่างไร	กรมการข้าวควรมีการประเมินผลโครงการฯ ให้เป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนดในคู่มือการดำเนินงานโครงการ โดยสะท้อนให้เห็นถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานโครงการ สามารถนำข้อมูลและผลการดำเนินงานมาใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุง แก้ไข การดำเนินงานโครงการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต่อไป
ข้อตรวจพบย่อยที่ ๕.๓ บางส่วนราชการไม่พบการจัดทำข้อเสนอโครงการเกษตรอินทรีย์ในภาพรวม ส่งผลให้ผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายและการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานโครงการไม่สามารถตอบเป้าหมายในภาพรวมของหน่วยงานได้อย่างชัดเจน	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ควรมีการจัดทำข้อเสนอโครงการเกษตรอินทรีย์ในภาพรวมของหน่วยงาน เพื่อเป็นกรอบและทิศทางในการขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินงานในภาพรวม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะ
ข้อตรวจพบที่ ๖ การดำเนินงานบางกิจกรรม ยังมีการปฏิบัติงานคลาดเคลื่อนจากคู่มือ/แนวทางการดำเนินงานโครงการกำหนด ไม่พบเอกสารแบบรายงานผลการปฏิบัติงานของกิจกรรมส่งเสริมการทำปศุสัตว์อินทรีย์ ตามที่คู่มือกำหนด รายงานผลการปฏิบัติงานตามระบบบริหารการปฏิบัติงาน (e-Operation) ไม่สอดคล้องกับผลการดำเนินงานจริงเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในคู่มือ/แนวทางการปฏิบัติงาน	กรมปศุสัตว์ ควรดำเนินการดังนี้ ๑. ในการดำเนินจัดทำคู่มือการดำเนินงานโครงการต่างๆ หน่วยงานเจ้าภาพที่เป็นผู้ดำเนินการจัดทำคู่มือการดำเนินงานโครงการฯ ควรซักซ้อมความเข้าใจในรายละเอียดของคู่มือที่กำหนดให้กับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อจะได้ดำเนินการให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันทุกหน่วยงาน ๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการควรศึกษาคู่มือในการดำเนินการให้ละเอียดเพื่อจะได้ดำเนินการให้เป็นไปตามที่คู่มือฯ กำหนด
ข้อตรวจพบที่ ๗ การจัดวางระบบการควบคุมภายใน ยังไม่เพียงพอ จากการสอบทานและตรวจสอบผลการประเมินระบบการควบคุมภายในของส่วนราชการที่ดำเนินการภายใต้โครงการเกษตรอินทรีย์ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวง พบว่า ๑. บางส่วนราชการไม่มีการจัดวางระบบการควบคุมภายในของโครงการเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวง ๒. มีการจัดวางระบบการควบคุมภายในของโครงการเกษตรอินทรีย์ แต่ยังไม่ครอบคลุมขั้นตอน/กิจกรรมของโครงการฯ ซึ่งยังพบความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการปฏิบัติงาน เช่น ผลการดำเนินงานโครงการเกษตรต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์/แนวทาง/คู่มือการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์โครงการฯ กฎ ระเบียบ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน แต่ยังไม่เพียงพอ เป็นต้น	๑. ส่วนราชการที่ร่วมดำเนินการโครงการฯ พิจารณา ทบทวนการจัดวางระบบการควบคุมภายใน การประเมินความเสี่ยงขององค์กรให้ครอบคลุมกิจกรรม/โครงการสำคัญ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมการควบคุมด้านต่างๆ เช่น การวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ การติดตาม การประเมิน และการวัดผลการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ และจัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐ เสนอต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพื่อพิจารณาลงนาม และจัดส่งให้ผู้กำกับดูแลและกระทรวงเจ้าสังกัด ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ ข้อ ๙ ๒. ควรส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เรื่องกฎหมาย ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน หรือจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในองค์กร (KM) เพื่อเป็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้ให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เช่น การบริหารงบประมาณ รายจ่ายสำหรับแผนงานบูรณาการ การจัดวางระบบการควบคุมภายใน
ข้อตรวจพบที่ ๘ การประเมินผลการฝึกอบรมของโครงการเกษตรอินทรีย์ ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบฯและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง	เห็นควรให้ส่วนราชการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๒๓ กำหนด และทุกครั้งที่มีการจัด

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะ
ข้อตรวจพบย่อยที่ ๘.๑ ไม่พบการประเมินผลการฝึกอบรม และรายงานต่อหัวหน้าส่วนราชการผู้จัดฝึกอบรม ข้อตรวจพบย่อยที่ ๘.๒ การรายงานผลการจัดฝึกอบรมไม่ถูกต้อง	ฝึกอบรมแล้วเสร็จให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/โครงการเร่งดำเนินการจัดทำสรุปผลการประเมินผลการฝึกอบรม และรายงานต่อหัวหน้าส่วนราชการผู้จัดฝึกอบรมภายใน ๖๐ วันนับแต่วันสิ้นสุดการฝึกอบรม
ข้อสังเกตที่ ๑ การดำเนินงานของโครงการเกษตรอินทรีย์ พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบางกลุ่มยังไม่มีตลาดรองรับการผลิตข้าวอินทรีย์ที่ชัดเจน	เห็นควรให้กรมการข้าวสำรวจข้อมูลของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการว่ามีกลุ่มเกษตรกรกลุ่มใดบ้างที่ยังไม่มีตลาดรองรับผลผลิตข้าวอินทรีย์เพื่อจะได้จัดทำเป็นฐานข้อมูลในการพิจารณาเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์ให้แก่เกษตรกรต่อไป
ข้อสังเกตที่ ๒ ผลการตรวจรับรองแปลงอินทรีย์ไม่ทันต่อการจำหน่ายผลผลิต	ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สกลนคร ควรเร่งรัดผลการตรวจรับรองแล้วจัดส่งใบรับรองให้กับเกษตรกร เพื่อจะได้เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร
ข้อสังเกตที่ ๓ ส่วนใหญ่เกษตรกรผู้ผลิตหม่อนไหมอินทรีย์มีผู้เข้าร่วมโครงการอยู่ระหว่างอายุ ๕๑-๖๐ ปี (สูงอายุ) จึงประสบปัญหาไม่อาจดูแลแปลงหม่อนไหมได้อย่าง สม่าเสมอต่อเนื่อง และบางรายตัดสินใจถอนตัวจากโครงการ ซึ่งอาจจะกระทบเป้าหมายของโครงการในปีต่อไป	กรมหม่อนไหม ควรมีแนวทางส่งเสริมให้เกษตรกรคนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการเกษตรอินทรีย์เพื่อขยายกลุ่มเป้าหมายให้แก่ระบบการผลิตแปลงหม่อนไหมอินทรีย์ และช่วยให้พื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น

โดยสรุปผลการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ ภายใต้การดำเนินงานของส่วนราชการ ทั้ง ๑๑ หน่วยงาน ในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายตามเอกสารพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการทำเกษตรอินทรีย์สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการบริหารจัดการการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ได้ แต่อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานโครงการบางขั้นตอนยังมีข้อคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติงานที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข และจากการสัมภาษณ์เกษตรกร พบว่าเกษตรกรบางรายยังไม่มั่นใจต่อการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ตลาดรองรับสินค้าเกษตรอินทรีย์ยังไม่กว้างขวางเท่าที่ควรและราคาไม่แตกต่างกับสินค้าทั่วไป ดังนั้นควรมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้กลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมอย่างครอบคลุมทุกด้านให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จนสามารถทำเกษตรอินทรีย์ได้สัมฤทธิ์ผลและมีความยั่งยืนส่งเสริมและอบรมให้มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพให้แก่เกษตรกร กำหนดแนวทางการขยายตลาดให้ชัดเจนและส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตให้เป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายชนิดตรงกับความต้องการของตลาด ซึ่งอย่างไรก็ตามการทำเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์มีระยะเวลาปรับเปลี่ยนจากการทำเกษตรเคมีอย่างน้อย ๓ ปี ต้องใช้เวลาในการดำเนินการโครงการในอีกระยะหนึ่ง จึงทราบผลลัพธ์ของโครงการที่ชัดเจน

ดังนั้น คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ควรพิจารณานำผลการตรวจสอบข้างต้นไปกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนโครงการเกษตรอินทรีย์ในปีต่อไป เพื่อให้ผลการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีความคุ้มค่าในการใช้เงินงบประมาณ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร

บทที่ ๑

บทนำ

หลักการและเหตุผล

เกษตรอินทรีย์เป็นแนวทางการผลิตที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพและความปลอดภัยอาหารของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค รวมทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับกระแสโลกในปัจจุบัน รัฐบาลได้เห็นความสำคัญในการผลักดันเรื่องนี้ โดยคณะรัฐมนตรีมีมติมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ เพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทยต่อเนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติฉบับที่ ๑ พ.ศ.๒๕๕๑ – ๒๕๕๔

คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ฯ ที่มีความสอดคล้องกับกรอบทิศทางการพัฒนาที่สำคัญ อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการสร้างความสามารถในการแข่งขันเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เรื่อง ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการและส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติรวมถึงยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ ๒๐ ปี เกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร และการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ได้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคการศึกษา ใน ๔ ภูมิภาค (ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้และภาคกลาง) ก่อนนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์ฯ เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ และให้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐ ทั้งนี้ในกระบวนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ได้มีการจัดตั้งกลไกการขับเคลื่อนทั้งระดับชาติ และระดับจังหวัด โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคการศึกษา เกษตรกรและผู้บริโภค เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการเพิ่มพื้นที่และจำนวนเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ เพิ่มสัดส่วนตลาดเกษตรอินทรีย์ภายในประเทศ รวมทั้งยกระดับกลุ่มเกษตรอินทรีย์วิถีพื้นบ้าน นำไปสู่การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของประเทศ ตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยเป็นผู้นำในระดับภูมิภาค ด้านการผลิต การบริโภค การค้าสินค้า และการบริการเกษตรอินทรีย์ ที่มีความยั่งยืน และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล” ต่อไป

ด้วยเหตุผลและความสำคัญที่กล่าวข้างต้น สำนักตรวจสอบภายใน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีการตรวจสอบการดำเนินงานสำหรับโครงการเกษตรอินทรีย์ ที่ดำเนินงานโดยมีการเตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่และเกษตรกร ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ อีกทั้งการพัฒนาต่อยอดการผลิต ที่มีการแปรรูปสู่การตลาด และการเชื่อมโยงตลาดและสร้างความเชื่อมั่น การสร้างความรับรู้ความเข้าใจ สื่อสารประชาสัมพันธ์ให้

เกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภคให้ความเข้าใจในการทำเกษตรอินทรีย์ยิ่งขึ้น เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรคหรือข้อจำกัดในการดำเนินงาน ตลอดจนการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหในการดำเนินงานตามโครงการเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งส่งผลดีต่อการดำเนินงานโครงการ จึงได้บรรจุโครงการเกษตรอินทรีย์ ไว้ในแผนการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒

วัตถุประสงค์การตรวจสอบ

๑. เพื่อให้ทราบว่าผลการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด ผลผลิต ผลลัพธ์ รวมทั้งการปฏิบัติงานสอดคล้องกับกิจกรรมของแต่ละกรมที่กำหนด และปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง
๒. เพื่อให้ทราบว่าโครงการเกษตรอินทรีย์ มีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมเพียงพอ
๓. เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานในโครงการเกษตรอินทรีย์ พร้อมให้ความเห็นข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปรับปรุง

ขอบเขตการตรวจสอบ

สุ่มตรวจสอบเอกสารและหลักฐานการปฏิบัติงานของโครงการเกษตรอินทรีย์ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ (ตุลาคม ๒๕๖๐ – กันยายน ๒๕๖๑) และพื้นที่ดำเนินการจังหวัดยโสธร จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสกลนคร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดราชบุรี

วิธีการตรวจสอบ

๑. สืบหาข้อมูลเบื้องต้นโดยศึกษาเอกสารเกี่ยวกับโครงการ คู่มือ รูปแบบ วิธีการดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมหม่อนไหม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
๒. ประชุมเปิดตรวจที่กรมวิชาการเกษตร
๓. สอบทานการจัดวางระบบควบคุมภายในว่ามีความเหมาะสมสามารถป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้หรือไม่
๔. ตรวจสอบผลการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ โดยตรวจสอบและสอบทานหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ ดังนี้

๑.กรมวิชาการเกษตร

- ๑) สอบทานผลการดำเนินการกิจกรรมตรวจรับรองแปลงเกษตรอินทรีย์
- ๒) ตรวจสอบการปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรม ของกิจกรรมส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ โดย
 - ๒.๑ ตรวจสอบการจัดหาวัสดุอินทรีย์ที่นำมาผลิตปุ๋ย
 - ๒.๒ ตรวจสอบปุ๋ยอินทรีย์คกเหลือ
 - ๒.๓ สอบทานการควบคุมและการบริหารพัสดุ
 - ๒.๔ ตรวจสอบการจัดอบรมการให้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ให้กับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
 - ๒.๕ สังเกตการณ์สถานที่และการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ การผลิตชีวอินทรีย์ชนิดต่างๆ
 - ๒.๖ สอบทานคุณสมบัติของเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกที่จะเป็นแปลงต้นแบบการผลิตพืชอินทรีย์
 - ๒.๗ สังเกตการณ์แปลงต้นแบบเกษตรกร

- ๒.๘ สอบทานรายงานผลการผลิตพ่อแม่พันธุ์แมลงศัตรูธรรมชาติ
- ๒.๙ สังเกตการณ์การเตรียมวัสดุและอุปกรณ์สำหรับผลิตชีวอินทรีย์ชนิดต่างๆ
- ๒.๑๐ สอบทานรายงานผลการผลิตชีวอินทรีย์ในการควบคุมศัตรูพืช
- ๒.๑๑ ตรวจสอบการติดตามและประเมินผลโครงการฯ

- ๓) สอบทานแผน-ผลการใช้จ่ายเงิน
- ๔) สอบทานแผน-ผลการดำเนินงาน
- ๕) สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการฯ
- ๖) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
- ๗) สุ่มสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๒.กรรมการข้าว

- ๑) สอบทานการประชาสัมพันธ์และการรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ
- ๒) สอบทานการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อชดเชยรายได้จากการผลิตข้าวระบบอินทรีย์ในระยะเริ่มต้น
ระยะปรับเปลี่ยน
 - ๓) สอบทานเอกสารการอบรมเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจประเมินข้าวอินทรีย์กรรมการข้าว
 - ๔) สอบทานเอกสารการตรวจรับรองมาตรฐานข้าวอินทรีย์แบบกลุ่ม
 - ๕) สอบทานรายงานการประชุมคณะทำงานต่างๆ
 - ๖) สอบทานรายงานสรุปผลการตรวจประเมินระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ ทั้งระยะแรกและ
ระยะปรับเปลี่ยนของผู้ตรวจประเมิน
 - ๗) สอบทานรายงานสรุปผลการตรวจประเมินระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ ของคณะทบทวนผล
การตรวจประเมินทั้งระยะแรกและระยะปรับเปลี่ยน
 - ๘) สอบทานการติดตามประเมินผลตามที่กำหนดไว้ในโครงการ ว่ามีกระบวนการติดตามและ
ประเมินผลด้วยวิธีการใด และดำเนินการเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่
- ๙) สอบทานแผน-ผลการใช้จ่ายเงิน
- ๑๐) สอบทานแผน-ผลการดำเนินงาน
- ๑๑) สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการฯ
- ๑๒) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
- ๑๓) สุ่มสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๓.กรมประมง

- ๑) สอบทานรายงานการประชุมคณะกรรมการ/คณะทำงาน/รายงานการประชุมชี้แจง
รายละเอียดโครงการ การคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกร
- ๒) สอบทานการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ
- ๓) สอบทานการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ให้กับเกษตรกร
- ๔) สอบทานการสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรที่เลี้ยงปลาในนาข้าวอินทรีย์/บ่อดิน
- ๕) สอบทานการตรวจประเมินเพื่อรับรองมาตรฐาน มกช.อินทรีย์
- ๖) สอบทานการจัดอบรมบุคลากรกรมประมงเข้าสู่ระบบการตรวจประเมินมาตรฐาน
อินทรีย์
 - ๗) สอบทานการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ด้านการเพาะเลี้ยงและ ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำอินทรีย์
 - ๘) สอบทานรายงานผลการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน

- ๙) สอบทานแผน-ผลการใช้จ่ายเงิน
- ๑๐) สอบทานแผน-ผลการดำเนินงาน
- ๑๑) สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการฯ
- ๑๒) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
- ๑๓) สุ่มสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๔.กรมปศุสัตว์

- ๑) สอบทานรายงานการประชุมคณะกรรมการ/คณะทำงาน/รายงานการประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการการคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกร
- ๒) สอบทานการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการผู้ยื่นขอรับการรับรองฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์
- ๓) สอบทานการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์
- ๔) สอบทานการจัดทำฐานข้อมูลการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์
- ๕) สอบทานการพัฒนาตลาดสีเขียว
- ๖) สอบทานการสนับสนุนการ ดำเนินการศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์
- ๗) สอบทานการจัดอบรมแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าปศุสัตว์อินทรีย์
- ๘) สอบทานการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการผู้ตรวจประเมินปศุสัตว์อินทรีย์
- ๙) สอบทานการตรวจรับรองฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์
- ๑๐) สอบทานการศึกษาวิจัยระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์
- ๑๑) สอบทานการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและพืชอาหารสัตว์ปีกและโคนมอินทรีย์
- ๑๒) สอบทานรายงานผลการปฏิบัติงานการส่งเสริมการทำปศุสัตว์อินทรีย์
- ๑๓) สอบทานรายงานผลการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน
- ๑๔) สอบทานแผน-ผลการใช้จ่ายเงิน
- ๑๕) สอบทานแผน-ผลการดำเนินงาน
- ๑๖) สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการฯ
- ๑๗) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
- ๑๘) สุ่มสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๕.กรมพัฒนาที่ดิน

- ๑) ตรวจสอบการจัดอบรมการให้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ให้กับเกษตรกร
- ๒) ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณ
- ๓) สอบทานแผน-ผลการใช้จ่ายเงิน
- ๔) สอบทานแผน-ผลการดำเนินงาน
- ๕) สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการฯ
- ๖) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
- ๗) สุ่มสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๖.กรมส่งเสริมการเกษตร

- ๑) ตรวจสอบการจัดอบรมการให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ให้กับเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอที่ยังไม่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านนี้
- ๒) ตรวจสอบการจัดอบรมการให้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ให้กับเกษตรกร
- ๓) สอบทานรายงานผลการปฏิบัติงาน
- ๔) สอบทานแผน-ผลการใช้จ่ายเงิน

- ๕) สอบทานแผน-ผลการดำเนินงาน
- ๖) ตรวจสอบการติดตามและประเมินผลโครงการฯ
- ๗) สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการฯ
- ๘) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
- ๙) สุ่มสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.กรมส่งเสริมสหกรณ์

- ๑) สอบทานผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนโครงการภาพรวม
- ๒) สอบทานคุณสมบัติการคัดเลือกสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ
- ๓) สอบทานการบริหารจัดการโครงการในส่วนของการคัดเลือกสมาชิกเข้าร่วมโครงการและความสอดคล้องของคุณสมบัติ
- ๔) สอบทานการจัดการอบรมเกษตรกรรวมถึงเอกสาร หลักฐานประกอบการเบิกจ่ายและความสัมพันธ์ของเกษตรกรผู้รับการอบรมกับการขอรับเงินอุดหนุน
- ๕) สอบทานระบบหรือวิธีการจัดเก็บฐานข้อมูลผู้อบรมกับผลการจัดฝึกอบรม
- ๖) สอบทานการติดตามผลภายหลังการฝึกอบรม
- ๗) สอบทานขั้นตอนการขอเบิกเงินอุดหนุน
- ๘) สุ่มตรวจการบันทึกบัญชีและเอกสารหลักฐานประกอบการรายการ
- ๙) การตรวจสอบการใช้เงินอุดหนุนเพื่อจัดหาปัจจัยการผลิตของเกษตรกร
- ๑๐) สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการฯ
- ๑๑) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
- ๑๒) สุ่มสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๘.กรมหม่อนไหม

- ๑) ตรวจสอบรายงานผลการดำเนินงานการให้คำแนะนำเกษตรกรของศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ
- ๒) สุ่มตรวจสอบหลักฐานการจ่ายเงินค่าตรวจวิเคราะห์สารตกค้างและความอุดมสมบูรณ์ของดินของเกษตรกรของศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ
- ๓) สอบทานรายงานการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายการผลการตรวจวิเคราะห์ภาพรวม
- ๔) สอบทานผลการดำเนินงานกับเอกสารหลักฐานประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานของศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ
- ๕) สอบทานการประเมินผลโครงการว่าการดำเนินงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๖) สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการฯ
- ๗) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
- ๘) สุ่มสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๙.สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

- ๑) สอบทานรายงานการประชุมคณะกรรมการ/คณะทำงาน/รายงานการประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการ การคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกร
- ๒) สอบทานการจัดอบรม ประชุม สัมมนา กิจกรรมเรียนรู้เกษตรกรอินทรีย์ และสนับสนุนปัจจัยการผลิตโครงการเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน

- ๓) สอบทานผลการตรวจรับรองระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ และการจัดทำฐานข้อมูล
เกษตรกร
- ๔) สอบทานการประสานช่องทางการจำหน่ายผลผลิตให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
๕) สอบทานรายงานผลการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน
๖) สอบทานรายงานเปรียบเทียบแผนงานและผลการปฏิบัติงาน ๒๕๖๑ (Para)
๗) สอบทานรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการเกษตรอินทรีย์
๘) สอบทานรายงานฐานข้อมูลเกษตรกร
๙) สอบทานรายงานข้อมูลการผลิต และเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์
๑๐) สอบทานแผน-ผลการใช้จ่ายเงิน
๑๑) สอบทานแผน-ผลการดำเนินงาน
๑๒) สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการฯ
๑๓) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
๑๔) สุ่มสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๑๐.สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

- ๑) สอบทานเอกสารสรุปผลการประเมินศักยภาพและความพร้อมเบื้องต้น (Gap analysis) ของ
โรงสีข้าว
- ๒) สอบทานการจัดทำเอกสารระบบคุณภาพต้นแบบสำหรับโรงสีข้าว
๓) สอบทานการนำเอกสารระบบคุณภาพสำหรับโรงสีข้าวไปปฏิบัติใช้
๔) สอบทานสรุปผลการตรวจติดตามคุณภาพภายใน (Internal Audit)
๕) สอบทานเอกสารการตรวจประเมินเบื้องต้นของโรงสี (pre-Audit)
๖) สอบทานเอกสารสรุปผลการพัฒนาเอกสารระบบคุณภาพเกษตรอินทรีย์และการประชุมชี้แจง
ของกลุ่ม
- ๗) สอบทานการจัดทำคู่มือของกลุ่มเกษตรอินทรีย์
๘) สอบทานสรุปผลการตรวจติดตามคุณภาพภายในและมาตรฐานสินค้าเกษตร (Internal Audit)
๙) สอบทานการรวมกลุ่มตรวจแปลง
๑๐) สอบทานการตรวจประเมินเบื้องต้นของกลุ่มเกษตรกร (pre-Audit)
๑๑) สอบทานสรุปผลการทบทวนรายการตรวจประเมิน (checklist) การรับรองสถานที่จำหน่าย
๑๒) สอบทานการตรวจประเมินสถานที่จำหน่ายอินทรีย์ทั้งที่ผลิตในประเทศและนำเข้าจาก
ต่างประเทศ
- ๑๓) สอบทานการสรุปผลการสุ่มเก็บตัวอย่างสินค้าอินทรีย์
๑๔) สอบทานจัดทำใบประกาศและป้ายหรือโลโก้สำหรับสถานที่จำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้
มาตรฐาน
- ๑๕) สอบทานการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการฯ การจัดนิทรรศการ
๑๖) สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการฯ
๑๗) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑๑.สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

- ๑) ตรวจสอบการดำเนินงานกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ โดยสอบทานจาก
- รายงานการประชุมคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ
 - รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

- รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ระดับภาค
- รายงานการประชุมประชุมจัดทำแผนพัฒนาเกษตรอินทรีย์ร่วมกับคณะทำงานพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของจังหวัด

- ๒) ตรวจสอบงานวิจัยด้านการผลิต การตลาด โดยสอบถามจาก
 - ผลการวิจัยด้านการผลิต การตลาด : กรณีศึกษาสินค้าเกษตรอินทรีย์
 - ผลการศึกษาช่องทางการตลาดเพื่อรองรับสินค้าเกษตรอินทรีย์
- ๓) สอบทานการประเมินผลการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในภาพรวมของ กษ
- ๔) สอบทานรายงานผลการจัดอบรมให้ความรู้ด้านอินทรีย์แก่บุคลากร กษ
- ๕) สอบทานรายงานผลการติดตามการดำเนินงานในพื้นที่
- ๖) สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการฯ
- ๗) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

ระยะเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบ

ระยะเวลาในการตรวจสอบถึงสรุปรายงานผลการตรวจสอบ ระหว่างเดือนพฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๖๒

งบประมาณที่ใช้ในการตรวจสอบ

ประมาณ ๖๐,๐๐๐ บาท

คณะตรวจสอบ

- | | |
|----------------------------|-------------------------------------|
| ๑.นางสาวพวงผกา สุวรรณรักษ์ | นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการพิเศษ |
| ๒. นางชลธิชา แก้วขาว | นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการพิเศษ |
| ๓. นางจตุพร วุฒิสาร | นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการ |
| ๔. นางเนตรนภา ชัยธีระสุเวท | นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการ |

ผู้กำกับดูแล

นางละออ ชันธรักษ์

กำกับดูแลในฐานะ ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบภายใน

บทที่ ๒

๑. หลักการและเหตุผล

ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติปี ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีเป้าประสงค์ในการสนับสนุนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม ตั้งแต่กระบวนการผลิต การรับรองมาตรฐานการต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมการบริโภคและการสร้างเครือข่ายการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น รวมทั้งผลักดันสินค้าเกษตรอินทรีย์ไทยให้มีมาตรฐานได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทยบรรลุตามเป้าประสงค์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้กำหนดมาตรการในการส่งเสริมการผลิตพืชในระบบเกษตรอินทรีย์ของประเทศ ภายใต้แผนบูรณาการการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทานขึ้น โดยให้หน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์บูรณาการการดำเนินงานตามบทบาทภารกิจของแต่ละหน่วยงานภายใต้โครงการเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทย มีความมั่นคงด้านอาหารและมีความปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้บริโภค รวมทั้งรองรับกับกระแสความต้องการผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ ดังนั้นเพื่อเป็นการตอบสนองต่อนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดทำโครงการเกษตรอินทรีย์ขึ้น เพื่อให้เกษตรกรผลิตผลผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐานปลอดภัยต่อผู้ผลิตและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค เพิ่มมูลค่าผลผลิตและการค้า

๒. วัตถุประสงค์

- ๑) เพิ่มพื้นที่และปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์
- ๒) เพิ่มการค้าและการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศ
- ๓) สินค้าเกษตรอินทรีย์ได้รับการรับรองตามมาตรฐานที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ
- ๔) เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของสินค้าและบริการด้านเกษตรอินทรีย์ในระดับสากล

๓. เป้าหมาย

พื้นที่การผลิตเกษตรอินทรีย์ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๑๐% ต่อปี ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ เป้าหมายโครงการ พื้นที่เกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า ๒๒๑,๘๖๘ ไร่

๔. พื้นที่ดำเนินการ

๗๗ จังหวัด

๕. การดำเนินงาน

มี ๖ มาตรการ ดังนี้

๑) การเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่และเกษตรกร :

๑.๑) เจ้าหน้าที่ ได้รับการอบรมพัฒนาความรู้ในหลักสูตรการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ การตรวจรับรองการผลิตข้าว/พืชอินทรีย์ และผู้ตรวจประเมินฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์

๑.๒) เกษตรกร ได้รับการชี้แจงเพื่อคัดเลือกและกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมในการทำเกษตรอินทรีย์ ได้รับการอบรมความรู้ (มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ข้าวอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล ข้าวอินทรีย์ตลาดเฉพาะ เกษตรอินทรีย์โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร การทำระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม การขอ

รับรอง/Focus group การพัฒนาผู้ตรวจประเมินข้าวอินทรีย์ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ)

๒) การส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ : ส่งเสริมทำเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ที่มีศักยภาพทั้งในพื้นที่แปลงใหญ่ต้นแบบ/แปลงทั่วไป สร้างต้นแบบโรงปุ๋ยเติมอากาศ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ การผลิตไก่คอก่อนอินทรีย์ พัฒนาการเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ใน ศพก. และจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์/PGS สนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตปุ๋ยและสารอินทรีย์ชีวภาพ เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (เช่น ปอเทือง ถั่วพราง ถั่วพุ่ม) เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง และพันธุ์สัตว์ เป็นต้น

๓) การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ : บริการตรวจประเมินแปลงเกษตรกรเบื้องต้น ตรวจรับรองมาตรฐานพืช/ปศุสัตว์/ประมงอินทรีย์ให้เกษตรกรรายใหม่และรายเก่า ทั้งรายเดี่ยวและรายกลุ่ม และสนับสนุนค่าตรวจวิเคราะห์สารตกค้างและความอุดมสมบูรณ์ของดิน รวมทั้งพัฒนาฐานข้อมูลตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

๔) การพัฒนาต่อยอดการผลิต :

๔.๑) การแปรรูปสู่การตลาด ได้แก่ การส่งเสริมการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาต้นแบบโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวพร้อมบริโภค/ต้นแบบโรงสีข้าวอินทรีย์/ต้นแบบผลิตข้าวอินทรีย์ การพัฒนาและส่งเสริมชุมชน การพัฒนาตราสินค้าเกษตรอินทรีย์ การจัดทำเขตเกษตรอินทรีย์ และการสนับสนุนเครื่องชั่งสุญญากาศข้าว

๔.๒) เชื่อมโยงตลาดและสร้างความเชื่อมั่น ได้แก่ การสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ การจัดสัมมนาเครือข่ายผู้ผลิตผู้ประกอบการและผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์/ข้าวอินทรีย์ การพัฒนาตลาดสีเขียว การติดตั้งการใช้งานระบบตรวจสอบสินค้าเกษตร (QR Trace) และการจัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์เชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์

๕) การสร้างความรู้ความเข้าใจ สื่อสารประชาสัมพันธ์ ให้เกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภค : จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกษตรอินทรีย์ จัดแสดงนิทรรศการความรู้ด้านการผลิตพืช ปศุสัตว์ และประมงอินทรีย์ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริโภคผ่านช่องทางต่างๆ จัดทำคู่มือส่งเสริมเกษตรอินทรีย์/ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เป็นต้น

๖) การติดตามประเมินผลการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ หลังการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แล้ว

๖.ระยะเวลาการดำเนินงาน

ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

๗.งบประมาณค่าใช้จ่าย

ได้รับจัดสรรงบประมาณ ปีพ.ศ.๒๕๖๑ จำนวน ๙๓๐.๘๔๑๙ ล้านบาท

๘.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) เกษตรกร และเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจถึงประโยชน์ของเกษตรอินทรีย์
- ๒) พื้นที่การผลิต ปริมาณและมูลค่าของสินค้าเกษตรอินทรีย์และผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น
- ๓) ยกระดับการพัฒนาให้มีระบบการตรวจสอบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทยให้เทียบเท่ากับมาตรฐานในระดับภูมิภาคหรือระดับสากล

๔) ผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ ยอมรับในมาตรฐานและระบบการรับรองสินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทย

๙.หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ดำเนินการ ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ซึ่งรายละเอียดโครงการของแต่ละหน่วยงานจะอยู่ในภาคผนวก

บทที่ ๓

ผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะ

โครงการเกษตรอินทรีย์ ที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ เพิ่มพื้นที่และปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพิ่มการค้าและการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศ สินค้าเกษตรอินทรีย์ได้รับการรับรองตามมาตรฐานที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ และเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของสินค้าและบริการด้านเกษตรอินทรีย์ในระดับสากล

จากการสอบทานเอกสารและหลักฐานการดำเนินงานของโครงการเกษตรอินทรีย์ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ ของ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และตรวจสอบในพื้นที่ ดำเนินการจังหวัดยโสธร จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสกลนคร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดสุโขทัยและจังหวัดราชบุรี ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ เพื่อที่จะทราบว่าผลการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด รวมทั้งการปฏิบัติงานสอดคล้องกับคู่มือ/แนวทาง หลักเกณฑ์ วิธีการ และระเบียบที่กำหนด ซึ่งได้สรุปผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน ดังนี้

ผลการใช้จ่ายเงิน

ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ ผลการใช้จ่ายเงินของโครงการฯ ที่ได้รับจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ จำนวน ๙๓๐,๘๔๑,๙๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้ว ๒๐๐,๑๘๙,๔๙๔.๕๔ บาท คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕๐ ของงบประมาณที่ได้รับ กันไว้เบิกเหลือปี ๕,๑๘๘,๐๕๗.๒๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๖ คงเหลือ ๗๒๕,๖๕๒,๓๘๘.๒๖ บาท คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๙๔ ของงบประมาณที่ได้รับ ทั้งนี้เงินงบประมาณที่เหลือส่วนใหญ่เป็นเงินงบกลางประเภทเงินอุดหนุนทั่วไปที่เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อชดเชยให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการของ กรมการข้าว จำนวน ๖๙๕,๒๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งจำนวนเงินดังกล่าวได้ถูกเบิกไปตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ โดยมีรายละเอียดผลการใช้จ่ายเงินแต่ละหน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการฯ ดังนี้

ตารางแสดงผลการเบิกจ่ายจากระบบ GFMS ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑

หน่วยงาน	งบดำเนินงาน		งบลงทุน		งบเงินอุดหนุน		งบรายจ่ายอื่น		รวม		ร้อยละ
	จัดสรร	เบิกจ่าย	จัดสรร	เบิกจ่าย	จัดสรร	เบิกจ่าย	จัดสรร	เบิกจ่าย	จัดสรร	เบิกจ่าย	
๑.กรมวิชาการ เกษตร	๓๕,๙๔๙,๖๐๐	๓๕,๗๕๓,๙๘๓.๖๔	๒,๒๒๑,๖๐๐	๑,๓๔๔,๖๒๙.๗๕					๓๘,๑๗๑,๒๐๐	๓๗,๐๙๘,๖๑๓.๓๙	๙๗.๑๙
๒. กรมส่งเสริมการ เกษตร	๑๖,๑๔๒,๐๐๐	๑๑,๔๑๔,๒๙๗.๗๕							๑๖,๑๔๒,๐๐๐	๑๑,๔๑๔,๒๙๗.๗๕	๗๐.๗๑
๓.กรมพัฒนา ที่ดิน	๒๘,๗๐๔,๔๐๐	๒๖,๖๔๑,๐๑๔.๙๖							๒๘,๗๐๔,๔๐๐	๒๖,๖๔๑,๐๑๔.๙๖	๙๒.๘๑
๔.กรมการข้าว	๕๘,๑๑๗,๒๐๐	๔๔,๙๕๘,๐๑๗.๓๐			๗๐๐,๐๐๐,๐๐๐	๔,๗๕๐,๐๐๐			๗๕๘,๑๑๗,๒๐๐	๔๙,๗๐๘,๐๑๗.๓๐	๖.๕๖
๕. สำนักงาน มาตรฐาน สินค้าเกษตร แห่งชาติ	๖,๐๐๐,๐๐๐	๖,๐๐๐,๐๐๐					๗,๔๕๐,๐๐๐	๔,๘๗๘,๑๖๑.๖๗	๑๓,๔๕๐,๐๐๐	๑๐,๘๗๘,๑๖๑.๖๗	๘๐.๘๘
๖. สำนักงาน เศรษฐกิจ การเกษตร							๕,๐๐๐,๐๐๐	๔,๗๘๒,๖๗๙.๖๘	๕,๐๐๐,๐๐๐	๔,๗๘๒,๖๗๙.๖๘	๙๕.๖๕
๗.กรมหม่อน ไหม	๓,๐๙๘,๑๐๐	๒,๗๖๙,๐๑๑.๗๙					๔๘๒,๕๐๐	๔๑๗,๕๑๘.๙๕	๓,๕๘๐,๖๐๐	๓,๑๘๖,๕๓๐.๗๔	๘๘.๙๙
๘. กรมส่งเสริมสหกรณ์	๖,๔๓๓,๖๐๐	๕,๕๕๗,๘๖๕			๓,๐๐๐,๐๐๐	๒,๙๙๗,๐๐๐			๙,๔๓๓,๖๐๐	๘,๕๕๔,๘๖๕	๙๐.๖๙
๙. กรมปศุ สัตว์	๗,๖๓๕,๗๐๐	๗,๔๓๗,๖๙๖.๕๐							๗,๖๓๕,๗๐๐	๗,๔๓๗,๖๙๖.๕๐	๙๗.๔๑
๑๐.กรม ประมง	๑๓,๒๐๔,๘๐๐	๑๐,๖๘๕,๗๑๖							๑๓,๒๐๔,๘๐๐	๑๐,๖๘๕,๗๑๖	๘๐.๙๒
๑๑. สำนักงาน การปฏิรูป ที่ดินเพื่อ เกษตรกรกรม	๓๗,๔๐๒,๔๐๐	๒๙,๘๐๑,๙๐๑.๕๕							๓๗,๔๐๒,๔๐๐	๒๙,๘๐๑,๙๐๑.๕๕	๗๙.๖๘
รวม	๒๑๒,๖๘๗,๘๐๐	๑๘๑,๐๑๙,๕๐๔.๔๙	๒,๒๒๑,๖๐๐	๑,๓๔๔,๖๒๙.๗๕	๗๐๓,๐๐๐,๐๐๐	๗,๗๔๗,๐๐๐	๑๒,๙๓๒,๕๐๐	๑๐,๐๗๘,๓๖๐.๓๐	๙๓๐,๘๔๑,๙๐๐	๒๐๐,๑๘๙,๔๙๔.๕๔	๒๑.๕๑

ที่มา : รายงานผลการเบิกจ่ายจากระบบ GFMS ของหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ ๑๑ ส่วนราชการ

ผลการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ภาพรวม ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑

หน่วยงาน	การดำเนินงาน			งบประมาณ (GFMS ๓๐ ก.ย.๖๑)		
	แผน (ขาคาดแดง)	ผล	ร้อยละ	จัดสรร	ผลการเบิกจ่าย	ร้อยละ
๑.กรมวิชาการเกษตร	๑,๗๐๐ ไร่	๕,๕๑๙ ไร่	๓๐๓.๔๗	๓๘,๑๗๑,๒๐๐	๓๗,๐๙๘,๖๑๓.๓๙	๙๗.๑๙
๒. กรมส่งเสริมการเกษตร	๕,๐๐๐ ไร่	๕,๐๐๐ ไร่	๑๐๐	๑๖,๑๔๒,๐๐๐	๑๑,๔๑๔,๒๙๗.๗๕	๗๐.๗๑
๓. กรมพัฒนาที่ดิน	๑๐,๐๐๐ ไร่	๑๓,๒๐๕.๕๙ ไร่	๑๓๒.๐๕	๒๘,๗๐๔,๔๐๐	๒๖,๖๔๑,๐๑๔.๙๖	๙๒.๘๑
๔. กรมการข้าว	๓๐๐,๐๐๐ ไร่	๔๑๙,๙๙๖.๗๕ ไร่	๑๑๒	๗๕๘,๑๑๗,๒๐๐ ^(๑)	๔๙,๗๐๘,๐๑๗.๓๐	๖.๕๖
๕. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรแห่งชาติ	๔๐๐ ไร่ ๔ แห่ง	๔๓๑ ไร่ ๒ แห่ง	๑๐๗.๗๕ ๕๐	๑๓,๔๕๐,๐๐๐	๑๐,๘๗๘,๑๖๑.๖๗	๘๐.๘๘
๖. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	๑ ไร่	๑ ไร่	๑๐๐	๕,๐๐๐,๐๐๐	๔,๗๘๒,๖๗๙.๖๘	๙๕.๖๕
๗. กรมหม่อนไหม	๑๐๐ ไร่	๑๐๐.๒๕ ไร่	๑๐๐.๒๕	๓,๕๘๐,๖๐๐	๓,๑๘๖,๕๓๐.๗๔	๘๘.๙๙
๘. กรมส่งเสริมสหกรณ์	๑,๐๐๐ ไร่	๙๒๐ ไร่	๙๒	๙,๔๓๓,๖๐๐	๘,๕๕๔,๘๖๕	๙๐.๖๙
๙. กรมปศุสัตว์	๗๐ ไร่	๑๐๕ ไร่	๑๕๐.๐๐	๗,๖๓๕,๗๐๐	๗,๔๓๗,๖๙๖.๕๐	๙๗.๔๑
๑๐. กรมประมง	๑,๒๕๐ ไร่	๑,๒๕๓ ไร่	๑๐๐.๒๔	๑๓,๒๐๔,๘๐๐	๑๐,๖๘๕,๗๑๖.๐๐	๘๐.๙๒
๑๑. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๙,๐๐๐ ไร่	๑๑,๓๒๓ ไร่	๑๒๕.๘๑	๓๗,๔๐๒,๔๐๐	๒๙,๘๐๑,๙๐๑.๕๕	๗๙.๖๘
รวม	๑,๗๗๐ ไร่ ๓๑๙,๑๐๐ ไร่ ๗,๖๕๐ ไร่ ๔ แห่ง ๑ ไร่	๕,๒๖๔ ไร่ ๔๔๔,๖๒๕.๕๙ ไร่ ๗,๖๘๔ ไร่ ๒ แห่ง ๑ ไร่		๙๓๐,๘๔๑,๙๐๐	๒๐๐,๑๘๙,๔๙๔.๕๔	๒๑.๕๐

ที่มา : รายงานผลการดำเนินงาน ณ สิ้นปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ ของหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ ๑๑ ส่วนราชการ

: รายงานผลการเบิกจ่ายจากระบบ GFMS ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ ของหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ ๑๑ หน่วยงาน

(๑) เป็นเงินงบประมาณ จำนวน ๓๗,๖๙๗,๒๐๐ บาท เงินกลาง จำนวน ๗๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และโอนมาจากโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ จำนวน ๒๐,๔๒๐,๐๐๐ บาท

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ ตามตัวชี้วัดในเอกสารงบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑

หน่วยงาน	การดำเนินงาน		
	แผน	ผล	ร้อยละ
๑. กรมวิชาการเกษตร	๑,๗๐๐ ไร่	๕,๕๑๙ ไร่	๓๐๓.๔๗
๒. กรมส่งเสริมการเกษตร	๕,๐๐๐ ราย	๕,๐๐๐ ราย	๑๐๐
๓. กรมพัฒนาที่ดิน	๑๐,๐๐๐ ไร่	๑๓,๒๐๕.๕๙ ไร่	๑๓๒.๐๕
๔. กรมการข้าว	๓๐๐,๐๐๐ ไร่	๔๑๙,๙๙๖.๗๕ ไร่	๑๑๒
๕. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรแห่งชาติ	๔๐๐ ราย	๔๓๑ ราย	๑๐๗.๗๕
	๔ แห่ง	๒ แห่ง	๕๐
๖. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	๑ เรื่อง	๑ เรื่อง	๑๐๐
๗. กรมหม่อนไหม	๑๐๐ ไร่	๑๐๐.๒๕ ไร่	๑๐๐.๒๕
๘. กรมส่งเสริมสหกรณ์	๑,๐๐๐ ราย	๑,๐๐๐ ราย	๑๐๐
๙. กรมปศุสัตว์	๗๐ ไร่	๑๐๕ ไร่	๑๕๐
๑๐. กรมประมง	๑,๒๕๐ ราย	๑,๒๕๓ ราย	๑๐๐.๒๕
๑๑. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๙,๐๐๐ ไร่	๑๑,๓๒๓ ไร่	๑๒๕.๘๑
รวม	๑,๗๗๐ ไร่ ๓๑๙,๑๐๐ ไร่ ๗,๖๕๐ ราย ๔ แห่ง ๑ เรื่อง	๕,๒๖๔ ไร่ ๔๔๔,๖๒๕.๕๙ ไร่ ๗,๖๘๔ ราย ๒ แห่ง ๑ เรื่อง	๑๓๙.๒๖

ที่มา : รายงานผลการดำเนินงาน ณ สิ้นปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ ของหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ ๑๑ ส่วนราชการ

ผลการตรวจสอบ

คณะผู้ตรวจสอบภายในของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการสุ่มสอบทานและตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการฯ ที่ดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ และสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเข้าตรวจสอบเอกสารหลักฐานการดำเนินงานโครงการฯ ของกรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมหม่อนไหม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่ส่วนกลางและในพื้นที่ดำเนินการจังหวัดยโสธร จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสกลนคร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดราชบุรี แต่ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ ส่วนใหญ่ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่โครงการกำหนด ยกเว้นบางหน่วยงานที่ผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และการดำเนินงานบางเรื่องยังไม่สอดคล้อง

และปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสรุปข้อตรวจพบ ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะที่เป็นสาระสำคัญ ดังนี้

ข้อตรวจพบที่ ๑ การบริหารงบประมาณโครงการเกษตรอินทรีย์บางส่วนยังไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายสำหรับแผนงานบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๙

ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมกำหนด ที่ระบุว่า...

ข้อ ๕ “การใช้งบประมาณรายจ่ายตามระเบียบนี้ ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจะต้องใช้จ่ายตามรายการงบประมาณรายจ่ายสำหรับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่ระบุในเอกสารประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมหรือที่ได้รับการจัดสรรจากงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รวมถึงที่ระบุในแผนการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายผลผลิตหรือโครงการ ตามที่กำหนดไว้ในแผนงานและหรือแผนงานในเชิงบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ

ในกรณีที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมีความจำเป็นต้องโอนและหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่าย ให้ดำเนินการตามความที่กำหนดไว้ในลักษณะ ๒ หมวด ๔

ข้อ ๗ รายจ่ายตามงบประมาณรายจ่ายรายการใด จะกำหนดให้เบิกจ่ายในประเภทงบรายจ่ายใด ให้เป็นไปตามหลักการจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณที่สำนักงบประมาณกำหนด...

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจมีความจำเป็นต้องโอนหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่าย ให้ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการเพิ่มคุณภาพการให้บริการ พัฒนาบุคลากร พัฒนาเทคโนโลยี หรือสนับสนุนการบริหารงานตามแผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งจะต้องแสดงเหตุผลความจำเป็นหรือความเหมาะสมได้โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อประชาชนความประหยัดความคุ้มค่าความโปร่งใส รวมทั้งต้องสอดคล้องกับเป้าหมายการให้บริการกระทรวงและเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติด้วย

การโอนและหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่ทำให้เป้าหมายผลผลิตหรือโครงการตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ หรือ แผนงานในเชิงบูรณาการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ลดลงในสาระสำคัญ และต้องไม่ทำให้ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

ข้อ ๒๕ หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้ารัฐวิสาหกิจมีอำนาจโอนและหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายในงบรายจ่ายใดๆ ยกเว้นงบบุคลากร ภายใต้แผนงานเดียวกันที่เหลือน้อยจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายผลผลิตหรือโครงการ ตามที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณหรือจากการจัดซื้อจัดจ้างแล้ว ไปใช้จ่ายเป็นรายจ่ายใดๆ ได้ แต่มิให้นำไปใช้จ่ายเป็นรายการอัตรากำลังที่ตั้งใหม่ รายการค่าที่ดินหรือรายการก่อสร้างผูกพันข้ามปีงบประมาณ และมีให้นำไปใช้จ่ายหรือสมทบจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราวที่ไม่ได้กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงบประมาณแล้ว ในกรณีที่มิหนำซ้ำค่าสาธารณูปโภคค้างชำระหรือค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายตามข้อผูกพันสัญญาค้างชำระ ให้โอนไปชำระเป็นลำดับแรกก่อนตามลำดับ

การโอนหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่งเพื่อจัดหาครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างจะต้องมีวงเงินต่อหน่วยต่ำกว่าหนึ่งล้านบาทและต่ำกว่าสิบล้านบาทตามลำดับและการโอนหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นค่าจัดหาครุภัณฑ์ยานพาหนะต้องเป็นการจัดหาเฉพาะเพื่อทดแทนครุภัณฑ์ยานพาหนะเดิม

สำนักงบประมาณอาจกำหนดหลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติเพื่อกำหนดขอบเขตหรือข้อจำกัดการใช้งบประมาณเหลือจ่ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสองได้ตามความจำเป็น”...

ข้อ ๒๗ การโอนและหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ

ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายสำหรับแผนงานบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๑๔ การโอนงบประมาณตามระเบียบนี้ จะต้องไม่เป็นการโอนงบประมาณข้ามหน่วยรับงบประมาณ และห้ามโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการในแผนงานบูรณาการใดๆ ไปดำเนินการในแผนงานบูรณาการอื่น หรือแผนงานอื่น

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการภายใต้แผนงานบูรณาการเดียวกัน ให้โอนได้กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) หน่วยรับงบประมาณไม่สามารถดำเนินการใช้จ่ายหรือก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายสำหรับโครงการ กิจกรรม หรือรายการภายใต้แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับการเห็นชอบจากสำนักงบประมาณ

(๒) เป็นงบประมาณรายจ่ายที่เหลือจ่ายจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการ กิจกรรม หรือรายการตามที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ หรือจากการจัดซื้อจัดจ้างแล้ว

(๓) เป็นงบประมาณรายจ่ายที่หมดความจำเป็นในการใช้จ่ายไม่ว่าด้วยเหตุใด

(๔) กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนต้องดำเนินโครงการ กิจกรรม หรือรายการอื่นที่อยู่ภายใต้วัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนงานบูรณาการนั้น แต่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ การโอนงบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่ง (๑) (๓) และ (๔) ให้หน่วยรับงบประมาณแจ้งหน่วยงานเจ้าภาพทราบและให้รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีแล้วแต่กรณี พิจารณาเห็นชอบก่อนเสนอสำนักงบประมาณพิจารณาอนุมัติ

ระเบียบว่าด้วยการโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการและงบประมาณรายจ่ายบุคลากรระหว่างหน่วยรับงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๕ งบประมาณรายจ่ายบูรณาการหรืองบประมาณรายจ่ายบุคลากรที่ตั้งไว้สำหรับหน่วยรับงบประมาณใด จะโอนไปตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณอื่นภายใต้แผนงานบูรณาการเดียวกันหรือภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐได้เฉพาะในกรณีที่หน่วยรับงบประมาณใช้จ่ายหรือก่อหนี้ผูกพันไม่เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับการเห็นชอบจากสำนักงบประมาณ งบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงงบประมาณที่เหลือจากการใช้จ่ายหรือดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของรายการที่ได้รับการจัดสรรแล้ว และยังไม่ได้นำไปใช้จ่ายหรือก่อหนี้ผูกพันรายการใหม่ด้วย

ข้อ ๖ ให้ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณจัดการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการโอนงบประมาณภายใต้ระเบียบนี้ได้ตามความจำเป็น กับให้มีอำนาจวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ข้อ ๗ เมื่อสิ้นไตรมาสที่สองของปีงบประมาณ ให้สำนักงบประมาณตรวจสอบผลการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ หากปรากฏว่ามีงบประมาณรายจ่ายบูรณาการในกรณีตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ ให้สำนักงบประมาณแจ้งให้หน่วยรับงบประมาณทราบและตรวจสอบข้อมูลโดยเร็ว

ข้อ ๘ เมื่อได้รับแจ้งจากสำนักงบประมาณตามข้อ ๗ ให้หน่วยรับงบประมาณดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีงบประมาณที่ใช้จ่ายหรือก่อหนี้ผูกพันไม่เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่าย งบประมาณ ให้รายงานต่อหน่วยงานเจ้าภาพภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแจ้ง ในกรณีที่เห็นว่างบประมาณรายการใดยังมีความจำเป็นต้องดำเนินการต่อไป ให้ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นไว้ในรายงานนั้นด้วย และให้หน่วยรับงบประมาณส่งสำเนารายงานดังกล่าวให้สำนักงบประมาณพิจารณาเสนอความเห็น เพื่อ

ประกอบการพิจารณาของหน่วยงานเจ้าภาพด้วย ทั้งนี้ หากหน่วยงานเจ้าภาพเห็นควรให้หน่วยรับ งบประมาณ ใช้จ่ายงบประมาณดังกล่าวต่อไปได้ ให้หน่วยรับงบประมาณเร่งดำเนินการตามแผน การปฏิบัติงานและ แผนการใช้จ่ายงบประมาณต่อไป แต่หากเห็นควรให้หน่วยรับงบประมาณระงับการใช้จ่าย งบประมาณ เพื่อนำ งบประมาณโอนไปให้หน่วยงานอื่น ให้หน่วยงานเจ้าภาพเสนอผู้มีอำนาจกำกับแผนงาน บูรณาการพิจารณา

(๒) กรณีเป็นงบประมาณเหลือจ่าย ให้หน่วยรับงบประมาณชี้แจงความประสงค์ที่จะนำ งบประมาณไปใช้จ่ายโดยให้ชี้แจงเหตุผล ความจำเป็น และรายละเอียดค่าใช้จ่าย ต่อหน่วยงานเจ้าภาพ และให้ หน่วยรับงบประมาณส่งสำเนารายงานดังกล่าวให้สำนักงบประมาณทราบ เพื่อพิจารณา เสนอความเห็น ประกอบการพิจารณาของหน่วยงานเจ้าภาพด้วย ทั้งนี้ หากหน่วยงานเจ้าภาพพิจารณา เห็นควรให้หน่วยรับ งบประมาณใช้จ่ายงบประมาณเหลือจ่ายดังกล่าว ให้หน่วยรับงบประมาณเสนอสำนักงบประมาณเพื่อพิจารณา อนุมัติโอนหรือเปลี่ยนแปลงงบประมาณต่อไป แต่หากไม่เห็นควรให้หน่วย รับงบประมาณนำงบประมาณเหลือ จ่ายไปใช้จ่าย ให้สำนักงบประมาณปรับลดเงินจัดสรรงบประมาณ เหลือจ่ายดังกล่าว

จากการสอบทานเอกสารหลักฐานการจัดสรรเงินงบประมาณโครงการเกษตรอินทรีย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เปรียบเทียบกับรายงานผลการเบิกจ่ายตามระบบบริหารการเงินการคลัง ภาครัฐ (GFMIS) ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ ของส่วนกลาง และพื้นที่จังหวัดยโสธร จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสกลนคร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดราชบุรี พบว่า มีการนำงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ ที่เหลือจ่ายไปใช้จ่ายเพื่อการบริหารจัดการโครงการ หรือไปใช้ในกิจกรรมอื่น ของหน่วยงาน จำนวน ๔,๐๓๑,๔๐๐.๙๑ บาท โดยมีรายละเอียด ดังตารางที่ ๑ และตารางที่ ๒

ตารางที่ ๑ การโอนงบประมาณเหลือจ่าย ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการฯ ตามแผนงานบูรณาการ

ที่	รายการ	จำนวนเงิน	หน่วยงาน
๑	จัดซื้อครุภัณฑ์ จำนวน ๕๗ รายการ เพื่อทดแทน ของเดิมหมดอายุใช้งาน	๒,๒๒๑,๖๐๐	กรมวิชาการเกษตร
๒	จัดซื้อเครื่องกำเนิดไฟฟ้า	๒๗,๒๐๐	กรมหม่อนไหม
	รวม	๒,๒๔๘,๘๐๐	

ตารางที่ ๑ การใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการฯ

ที่	รายการ	จำนวนเงิน	หน่วยงาน
๑	ค่า พ.ร.บ.รถยนต์ ภาคบังคับ จำนวน ๓๐ คัน	๓๑,๒๖๗.๕๔	กรมพัฒนาที่ดิน
๒	ค่าซ่อมเครื่องถ่ายเอกสาร	๓,๓๔๒.๖๘	กรมพัฒนาที่ดิน
๓	ค่าซ่อมแซมเครื่องปรับอากาศ หมายเลข ครุภัณฑ์ กวจ.๔๑๒๐-๐๐๒-๐๒๔๑ สวจ.#๑๘	๕,๘๘๕	กรมพัฒนาที่ดิน
๔	ค่าใช้จ่ายเดินทางไปราชการ เพื่อติดตามงาน โครงการอื่นๆ จำนวน ๑๒ รายการ	๒๘๕,๒๓๗.๔๐	กรมพัฒนาที่ดิน
๕	ค่าสาธารณูปโภค	๔๗,๐๐๙.๖๐	กรมส่งเสริมการเกษตร
๖	นำเงินสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรไป ใช้จ่ายในสำนักงาน เช่น จัดซื้อวัสดุสำนักงาน วัสดุงานบ้านงานครัว วัสดุคอมพิวเตอร์ และวัสดุ เชื้อเพลิงหล่อลื่น	๑๒๒,๘๐๐	กรมปศุสัตว์

ที่	รายการ	จำนวนเงิน	หน่วยงาน
๗	โอนเงินให้ สป.กษ เบิกแทนกัน โครงการ ๕ ประสานสืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่	๔๐๔,๑๐๐.๐๐	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๘	โอนเงินให้ กรมวิชาการเกษตร เบิกแทนกัน โครงการปลูกพรรณไม้ประจำพระองค์เพื่อเฉลิมพระเกียรติ	๑๑๒,๙๐๐.๐๐	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๙	โอนเงินให้ กรมส่งเสริมการเกษตร เบิกแทนกัน ในการจัดงานส่งเสริมตลาดสินค้าวิสาหกิจชุมชนผ่านโครงการวิสาหกิจชุมชนแฟร์ ๒๐๑๘	๑๒๖,๒๒๓.๐๐	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๑๐	ค่าเดินทางเข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตร “นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับกลาง รุ่น ๘๓” P๖๑๐๐๐๐๒๘๓	๑๒,๙๒๗	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๑๑	ค่าเดินทางไปราชการเพื่อถวายความปลอดภัยแด่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณ ญ.พระตำหนักในเขตอำเภอปากช่อง P๖๑๐๐๐๐๒๙๘	๑,๓๖๐	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๑๒	ค่าจัดทำป้ายแสดงวิสัยทัศน์ของสำนักงาน P๖๑๐๐๐๐๓๙๕	๖,๐๐๐	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๑๓	ค่าจัดทำตารางของกลุ่มยุทธศาสตร์และการปฏิรูปที่ดิน P๖๑๐๐๐๐๕๙๒	๒,๒๗๐	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๑๔	ค่ากระดาษถ่ายเอกสารและลิ้นแ่้มของกลุ่มยุทธศาสตร์และการปฏิรูปที่ดิน P๖๑๐๐๐๐๙๙๗	๑๓,๙๓๐	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๑๕	ค่าจ้างทำป้ายโลโก้เพื่อใช้ในการออกหน่วยบริการและการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงาน(ไม่มีการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์) P๖๑๐๐๐๑๐๓๕	๒๔,๐๐๐	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๑๖	ค่าเดินทางเข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็นเรื่องการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินให้ชุมชน P๖๑๐๐๐๐๒๘๓	๓,๑๐๗.๖๙	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๑๗	จัดซื้อยางมะตอยมาซ่อมแซมผิวถนนภายในศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเขต ๕ ยโสธร	๔๖,๘๐๐	กรมประมง
๑๗	ค่าใช้จ่ายเดินทางไปราชการ เพื่อติดตามงานโครงการอื่นๆ จำนวน ๒๑ รายการ	๔๐,๙๔๑	กรมการข้าว
๑๘	จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์มาตรฐานบังคับ	๒๕,๐๐๐	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

ที่	รายการ	จำนวนเงิน	หน่วยงาน
๑๙	ค่าใช้จ่ายเดินทางไปราชการ เพื่อติดตามงานโครงการอื่นๆ จำนวน ๒๑ รายการ	๒๙,๓๐๐	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
๒๐	ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมรถยนต์ราชการ	๔๓๘,๒๐๐	กรมหม่อนไหม
	รวม	๑,๗๘๒,๖๐๐.๙๑	

ที่มา : ใบสำคัญจ่ายของโครงการเกษตรอินทรีย์ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑

สาเหตุ

ผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการงบประมาณ และผู้รับผิดชอบดำเนินงานโครงการยังมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานยังไม่เพียงพอ

ผลกระทบ

- การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- การใช้เงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ และอาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารทุกระดับ ควรกำกับ ดูแลและพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวัตถุประสงค์ที่ขอรับการจัดสรรงบประมาณ และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด ผลผลิต ผลลัพธ์ ที่กำหนดก่อน เมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ แล้วมีงบประมาณเหลือจ่าย สามารถขออนุมัติโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ เพื่อนำไปดำเนินการกิจกรรม/โครงการอื่นต่อไป กรณีที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณที่มีลักษณะการบูรณาการ และพิจารณาแล้ว พบว่างบประมาณที่ได้รับ ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดการดำเนินการโครงการฯ ควรมีการขอทบทวนและตรวจสอบกับหน่วยงานเจ้าของงบประมาณ ก่อนทุกครั้ง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด ผลผลิต ผลลัพธ์ ของโครงการหลักในความรับผิดชอบของส่วนราชการ หรือภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ด้วย

กรณีผลการเบิกจ่ายที่ไม่เกี่ยวข้องกับโครงการเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๔,๐๓๑,๔๐๐.๙๑ บาท เห็นควรให้ส่วนราชการ พิจารณาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายสำหรับแผนงานบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

ทั้งนี้ ในการดำเนินการบริหารจัดการงบประมาณของส่วนราชการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ การดำเนินการโอนเปลี่ยนแปลงให้พิจารณาถึงความจำเป็นและเหมาะสมโดยพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายสำหรับแผนงานบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕ และระเบียบว่าด้วยการโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการและงบประมาณรายจ่ายบุคลากรระหว่างหน่วยรับงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ ข้อ ๕ ข้อ ๘ กำหนดอย่างเคร่งครัดต่อไป

ข้อตรวจพบที่ ๒ การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่เกษตรกรล่าช้า ส่งผลให้เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปีถูกพับไป ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

การสนับสนุนเงินอุดหนุนให้แก่เกษตรกรที่ผ่านหลักเกณฑ์เงื่อนไขของโครงการ โดยการพิจารณาให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ผ่านการโอนเงินอุดหนุนเข้าบัญชีเงินฝากของเกษตรกร ดังนี้

ปีที่ ๑ ผ่านการประเมินเบื้องต้น สนับสนุน ๒,๐๐๐ บาท/ไร่ ไม่เกิน ๑๕ ไร่/ครัวเรือน

ปีที่ ๒ ผ่านการรับรองระยะปรับเปลี่ยน สนับสนุน ๓,๐๐๐ บาท/ไร่ ไม่เกิน ๑๕ ไร่/ครัวเรือน

ปีที่ ๓ ผ่านการรับรองระยะปรับเปลี่ยน สนับสนุน ๔,๐๐๐ บาท/ไร่ ไม่เกิน ๑๕ ไร่/ครัวเรือน

จากการสอบทานเอกสารการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการใน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ กรมการข้าวสามารถเบิกจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่เกษตรกรที่ผ่านการตรวจประเมิน ระบบการผลิตข้าวอินทรีย์เบื้องต้น (T๑) ๒,๐๐๐ บาท/ไร่ ไม่เกิน ๑๕ ไร่/รายทั้งสิ้น จำนวน ๒๓๗ ราย เป็นเงิน จำนวน ๔,๗๕๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๘ โดยเงินงบประมาณส่วนที่เหลือถูกพับไป ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๖๙๕,๒๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งกรมการข้าวได้นำเงิน จากการปรับแผนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.๒๕๖๒ และงบประมาณที่ตั้งไว้สำหรับจ่ายให้แก่ เกษตรกรในระยะปรับเปลี่ยน (T๒) และ (T๓) ของปี ๒๕๖๑ ให้แก่เกษตรกรไปก่อน

โดยเงินงบประมาณที่ต้องเบิกจ่ายสำหรับเกษตรกรที่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานการผลิต ข้าวอินทรีย์ในระยะปรับเปลี่ยน (T๒) และ(T๓) ของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ขณะนี้กรมการข้าวอยู่ระหว่าง การของบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินจากสำนักงานงบประมาณ

สาเหตุ

๑. ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ กรมการข้าวตั้งงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการสำรอง จ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินจากสำนักงานงบประมาณเพื่อมาอุดหนุนให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปี ๒๕๖๑ ซึ่งเมื่อ พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกาศใช้ ส่งผลให้งบประมาณซึ่งเป็นเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี กรณีไม่มีหนี้ผูกพันถูกพับตามกฎหมาย

๒. ขั้นตอนในการดำเนินงานโครงการมีปัจจัยที่ส่งผลให้การปฏิบัติงานล่าช้ากว่าแผน เช่นไม่สามารถจ้างเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานในช่วงเริ่มต้นของโครงการได้ เนื่องจากได้รับงบประมาณล่าช้า จำนวนแปลงเกษตรกรมากกว่าจำนวนเกษตรกรและบางแปลงพื้นที่อยู่ห่างกัน รวมทั้งขั้นตอนการจ้างผู้ตรวจ ประเมินภายนอกยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่งผลกระทบต่อแผนการตรวจประเมินระบบการผลิตข้าว การ จัดส่งข้อมูลผลการพิจารณาของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาค การเกษตรระดับจังหวัด (COO) และคณะทบทวนผลการตรวจประเมินระบบการผลิตข้าวอินทรีย์เบื้องต้นมี ระยะเวลาจำกัด ข้อมูลเกษตรกรในพื้นที่ที่มีความคลาดเคลื่อน

ผลกระทบ

การใช้จ่ายเงินภาพรวม ซึ่งเป็นเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปีกรณีไม่มีหนี้ผูกพันถูกพับไปจำนวน ๖๙๕,๒๕๐,๐๐๐ บาท ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ส่งผลให้การใช้เงินงบประมาณไม่ คืบคลำและกรมการข้าวต้องนำเงินประมาณจากโครงการ/กิจกรรมอื่นมาเบิกจ่าย

ข้อเสนอแนะ

กรมการข้าว ควรดำเนินการดังนี้

๑. พิจารณาทบทวนระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่อให้การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนในปีต่อไป สอดคล้องตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๒. เร่งรัดดำเนินการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานโครงการในระดับพื้นที่ให้เพียงพอและเหมาะสมกับปริมาณงานของโครงการ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
๓. ทบทวนระบบการควบคุมภายในเพื่อป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากปัจจัยที่ส่งผลให้การปฏิบัติงานล่าช้ากว่าแผน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อตรวจพบที่ ๓ ผลการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์บางส่วนราชการต่ำกว่าเป้าหมายตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานโครงการ จำนวน ๒ กิจกรรม ดังนี้

๑. กิจกรรมการพัฒนาความรู้ด้านมาตรฐาน เป้าหมาย จำนวน ๔๐๐ ราย
๒. กิจกรรมการพัฒนาการผลิตสินค้าสู่มาตรฐาน เป้าหมาย จำนวน ๔ แห่ง

จากการสอบทานเอกสารประกอบผลการดำเนินงานโครงการภายใต้กิจกรรมต่างๆของโครงการเกษตรอินทรีย์ ของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรแห่งชาติ พบว่า ผลการดำเนินงานต่ำกว่าเป้าหมาย ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ในกิจกรรมการพัฒนาการผลิตสินค้าสู่มาตรฐาน ที่กำหนดเป้าหมายไว้ จำนวน ๔ แห่ง แต่สามารถดำเนินการได้เพียง ๒ แห่ง คือ ๑. โรงสีข้าวชุมชนกลุ่มเกษตรกรตำบลผักไหม และ ๒. โรงสีข้าวชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวบ้านแก่น้อย

สาเหตุ

ขาดการประสานงานและร่วมกันจัดทำแผนการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การถ่ายทอดตัวชี้วัดในภาพรวมของโครงการไม่สอดคล้องกับเป้าหมายตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

ผลกระทบ

ส่งผลกระทบให้การดำเนินงานโครงการฯ ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตามที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนโครงการ มีการร่วมกันจัดทำแผนการปฏิบัติงานให้ครอบคลุมทุกกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้สอดคล้องตามเป้าหมายและตัวชี้วัดตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ และมีการสื่อสารหลักเกณฑ์/แนวทางการดำเนินงาน ในภาพรวมของโครงการฯ ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรับทราบเพื่อปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและเป็นไป ในแนวทางเดียวกัน

ข้อตรวจพบที่ ๔ ไม่พบการประเมินผลสัมฤทธิ์หลังสิ้นสุดการดำเนินงานโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๓๕ เพื่อประโยชน์ในการติดตามและประเมินผล ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจัดให้มีระบบการรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ และให้จัดทำรายงาน ดังนี้

๑. รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ ตามหลักเกณฑ์การวัดของตัวชี้วัดผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ หรือตามที่ได้ตกลงกับสำนักงบประมาณ ตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ พร้อมทั้งระบุปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงบประมาณกำหนด และจัดส่งด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ภาคีรัฐเมื่อสิ้นระยะเวลาในแต่ละไตรมาสภายในสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นไตรมาส

๒. รายงานประจำปีที่แสดงถึงความสำเร็จในการปฏิบัติงานของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายการให้บริการกระทรวง โดยมีตัวชี้วัดที่ชัดเจนส่งสำนักงบประมาณภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

นอกเหนือจากส่วนราชการตามวรรคหนึ่ง ขอให้หน่วยงานในกำกับของรัฐ องค์การมหาชน และรัฐวิสาหกิจรายงานทางการเงิน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงบประมาณกำหนดด้วย

กรณีส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใดไม่จัดส่งรายงานตามระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันควร ให้หัวหน้าส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจแสดงเหตุผลความจำเป็นต่อผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๑

มาตรา ๓๑ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ให้มีการจัดทำแผนงานบูรณาการซึ่งประกอบด้วย เป้าหมายร่วม วัตถุประสงค์ งบประมาณรายจ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินการ ระยะเวลาการดำเนินการที่ชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้

มาตรา ๔๗ ให้หน่วยรับงบประมาณจัดให้มีระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณภายในหน่วยรับงบประมาณตามหลักเกณฑ์และ วิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด และให้ถือว่าการประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงบประมาณที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเปิดเผยต่อสาธารณชนด้วย

จากการสอบถามการสรุปผลการดำเนินงานและการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฯ ภาพรวม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่า ณ สิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานปี ๒๕๖๑ และประเมินผลการดำเนินงานภาพรวมโครงการฯ ปี ๒๕๖๐ เสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ส่วนราชการที่ร่วมดำเนินงานโครงการฯ บางส่วนราชการยังไม่ได้ดำเนินการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานและการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฯ ภาพรวมระดับกรม ประจำปี ๒๕๖๑ เพื่อนำเสนอผลสัมฤทธิ์/ความเห็น หรือปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่างๆ สำหรับการดำเนินงานในปีต่อไป มีเพียงรายงานประจำเดือนที่จัดส่งให้กรมวิชาการเกษตรและสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเท่านั้น

สาเหตุ

การกำกับ และติดตามให้หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ในแต่ละระดับยังมีไม่เพียงพอ

ผลกระทบ

อาจส่งผลทำให้คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ และอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์มีข้อมูลไม่เพียงพอสำหรับการกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการขับเคลื่อนโครงการฯ ในปีถัดไป

ข้อเสนอแนะ

ให้ส่วนราชการที่ยังไม่ได้ประเมินผลสัมฤทธิ์หลังสิ้นสุดการดำเนินงานโครงการ พิจารณาดำเนินการดังนี้

๑. ทบทวนระบบการติดตามประเมินผลโครงการฯ ภายหลังสิ้นปีงบประมาณ โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๓๕ พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ ที่กำหนดให้หน่วยรับงบประมาณจัดให้มีระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณภายในหน่วยรับงบประมาณ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด และให้ถือว่าการประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงบประมาณที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเปิดเผยต่อสาธารณชนด้วย และหนังสือสำนักงานงบประมาณ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๗๒๙.๑/ว๕๑ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ กำหนด

๒. ทุกสิ้นปีงบประมาณ ควรกำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดทำสรุปผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม รวมทั้งปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อนำข้อคิดเห็น ปัญหา อุปสรรค ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานมากำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานในปีถัดไป

ข้อตรวจพบที่ ๕ การกำหนดตัวชี้วัดบางโครงการ ไม่ชัดเจน และบางโครงการไม่ปรากฏเอกสารหลักฐานประกอบผลการดำเนินงาน

ข้อตรวจพบย่อยที่ ๕.๑ การกำหนดตัวชี้วัดผลดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ของกรมการข้าว ยังไม่สะท้อนถึงการปรับเปลี่ยนระบบมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเท่าที่ควร

ตามแนวทางการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ กรมการข้าวได้กำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานไว้ดังนี้

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

ปี ๒๕๖๑ มีเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ พื้นที่ ๓๐๐,๐๐๐ ไร่ ผ่านการตรวจประเมินระบบการผลิตข้าวอินทรีย์เบื้องต้นร้อยละ ๘๐ และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ในปี ๒๕๖๐ ผ่านการรับรองระยะปรับเปลี่ยนร้อยละ ๘๐

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

เกษตรกรมีการรวมกลุ่มผลิตสินค้าข้าวตามข้อกำหนดมาตรฐานข้าวอินทรีย์ สามารถผลิตข้าวอินทรีย์ที่มีความปลอดภัยต่อตัวเกษตรกรและผู้บริโภคไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเป้าหมาย

จากการกำหนดตัวชี้วัดดังกล่าว พบว่า กรมการข้าวมีการกำหนดตัวชี้วัดเพียงกลุ่มเกษตรกรที่เตรียมความพร้อมสำหรับการตรวจรับรองปีที่ ๑ (T๑) และกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในระยะปรับเปลี่ยนปีที่ ๒ (T๒) ซึ่งไม่ปรากฏ การกำหนดตัวชี้วัดของกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในระยะปรับเปลี่ยนปีที่ ๓ (T๓) ว่าอยู่ในระบบมาตรฐาน

การผลิตข้าวอินทรีย์ (Organic Thailand) จำนวนเท่าใด ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความยั่งยืนของการปรับเปลี่ยนระบบมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เนื่องจากเกษตรกรต้องมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติและปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในระยะปรับเปลี่ยนจากการทำเกษตรเคมี โดยในระยะแรกปริมาณผลผลิตและต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของแปลงผลิตระบบอินทรีย์จะต่ำกว่าแปลงผลิตระบบใช้สารเคมี ราคาผลผลิตที่เกษตรกรจำหน่ายได้ในแปลงผลิตระบบอินทรีย์มีราคาสูงกว่าแต่เมื่อหักต้นทุนการผลิตมีผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยต่อไร่แล้ว จะต่ำกว่าแปลงใช้สารเคมีเนื่องจากเป็นช่วงแรก ราคาจำหน่ายยังมีความแตกต่างไม่มากจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ไม่จูงใจให้เกษตรกรสนใจทำข้าวอินทรีย์

สาเหตุ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังมีความเข้าใจในการกำหนดตัวชี้วัดและการประเมินผลสำเร็จในการดำเนินงานโครงการไม่เพียงพอ

ผลกระทบ

ส่งผลให้ไม่ทราบว่าเป้าหมายที่แท้จริงของเกษตรกรที่ผ่านการรับรองระบบมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ (Organic Thailand) มีจำนวนเท่าไร ถ้าหากภาครัฐไม่มีการสนับสนุนเงินชดเชยให้ในปีต่อไป

ข้อเสนอแนะ

กรมการข้าวควรทบทวนการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนระบบมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยต้องจัดทำฐานข้อมูลของเกษตรกรที่ได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานผลิตข้าวอินทรีย์ (Organic Thailand) ว่าเกษตรกรที่ผ่านการรับรองระบบมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ (Organic Thailand) มีความต้องการตรวจรับรองระบบมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ ต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าหากภาครัฐไม่มีการสนับสนุนเงินชดเชยให้ในปีต่อไป และเพื่อใช้ประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ข้อตรวจพบย่อยที่ ๕.๒ บางส่วนราชการไม่พบเอกสารประกอบผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

การกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานโครงการ (Key Performance Indicators : KPIs) เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้วัดผลการปฏิบัติงานหรือประเมินผลการดำเนินงานในด้านต่างๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงควมมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งส่วนราชการมีการกำหนดตัวชี้วัดในการดำเนินงานขึ้นเพื่อให้ทราบว่าองค์กรหรือโครงการสามารถดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้หรือไม่

จากการตรวจสอบผลการดำเนินงานของโครงการของกรมการข้าว พบว่าไม่ปรากฏเอกสารหลักฐานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ว่าเกษตรกรมีการรวมกลุ่มผลิตสินค้าข้าวตามข้อกำหนดมาตรฐานข้าวอินทรีย์ สามารถผลิตข้าวอินทรีย์ที่มีความปลอดภัยต่อตัวเกษตรกรและผู้บริโภคไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเป้าหมายในการดำเนินงาน ทำให้ผู้ตรวจสอบภายในไม่มีข้อมูลเพื่อเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการว่าบรรลุผลสำเร็จตามตัวชี้วัดเชิงคุณภาพหรือไม่ อย่างไร

สาเหตุ

ยังไม่มีการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลประกอบผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

ผลกระทบ

ส่งผลให้ไม่มีข้อมูลเพียงพอในการประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์และตัวชี้วัด ว่าหลังจากที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการและ มีการรวมกลุ่มในการผลิตสินค้าข้าวตามข้อกำหนดมาตรฐานข้าวอินทรีย์ และสามารถผลิตข้าวอินทรีย์ที่มีความปลอดภัยต่อตัวเกษตรกรและผู้บริโภค อย่างไร

ข้อเสนอแนะ

กรมการข้าวควรมีการประเมินผลโครงการฯ ให้เป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนดในคู่มือการดำเนินงานโครงการ โดยสะท้อนให้เห็นถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานโครงการ สามารถนำข้อมูลและผลการดำเนินงานมาใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุง แก้ไข การดำเนินงานโครงการให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ข้อตรวจพบย่อยที่ ๕.๓ บางส่วนราชการไม่พบการจัดทำข้อเสนอโครงการเกษตรอินทรีย์ในภาพรวม

จากการสอบถามการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ ของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรแห่งชาติ พบว่าไม่ได้กำหนดกรอบการดำเนินงาน/คู่มือ/แนวทางการปฏิบัติงานโครงการเกษตรอินทรีย์เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร มีเพียงรายการที่ขอจัดสรรเงินจากสำนักงบประมาณ เท่านั้น

สาเหตุ

ขาดการสื่อสารข้อมูลในการดำเนินงานโครงการให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

ผลกระทบ

ผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายและการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานโครงการไม่สามารถตอบเป้าหมายในภาพรวมของหน่วยงานได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติควรมีการจัดทำข้อเสนอโครงการเกษตรอินทรีย์ในภาพรวมของหน่วยงาน เพื่อเป็นกรอบและทิศทางในการขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินงานในภาพรวมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อตรวจพบที่ ๖ การดำเนินงานบางกิจกรรม ยังมีการปฏิบัติงานคลาดเคลื่อนจากคู่มือ/แนวทางการดำเนินงานโครงการกำหนด

ข้อตรวจพบย่อยที่ ๖.๑ ไม่พบเอกสารแบบรายงานผลการปฏิบัติงานของกิจกรรมส่งเสริมการทำปุ๋ยอินทรีย์ ตามที่คู่มือกำหนด

คู่มือ แผนการปฏิบัติงานโครงการเกษตรอินทรีย์ กิจกรรม : ส่งเสริมการทำปุ๋ยอินทรีย์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ กำหนดให้ทุกหน่วยงานที่ดำเนินงานโครงการด้านการส่งเสริมการทำปุ๋ยอินทรีย์ รายงานผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินตามแบบฟอร์มที่กำหนด (แบบรายงานผลการปฏิบัติงานกิจกรรมส่งเสริมการทำปุ๋ยอินทรีย์ ปี ๒๕๖๑) ตัดยอดทุกวันที่ ๒๕ ของเดือน และให้ส่งรายงานภายในสิ้นเดือนของทุกเดือนทางระบบไปรษณีย์ หรือ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : transfer๑๑@dld.go.th

จากการตรวจสอบการรายงานผลการปฏิบัติโครงการเกษตรอินทรีย์ที่สำนักงานปศุสัตว์โยธธ สำนักงานปศุสัตว์เขต ๓ สำนักงานปศุสัตว์นครราชสีมา และหน่วยงานที่ดำเนินงานโครงการในส่วนกลาง มีการรายงานผลการปฏิบัติงานตามระบบบริหารการปฏิบัติงาน (e-Operation) เป็นประจำทุกเดือน แต่ไม่ได้รายงานผลการปฏิบัติงานฯ ตามที่คู่มือกำหนด

สาเหตุ

๑. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนว่าได้รายงานผลการปฏิบัติงานตามระบบบริหารการปฏิบัติงาน (e-Operation) แล้ว โดยไม่ได้ศึกษาคู่มือการปฏิบัติงานฯ อย่างละเอียดจึงทำให้ไม่ทราบว่าต้องมีการรายงานผลการปฏิบัติงานตามคู่มือกำหนดด้วย

๒. กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ ไม่ได้ดำเนินการติดตามผลการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นประจำทุกเดือน

ผลกระทบ

ทำให้ขาดข้อมูลที่ใช้ประกอบการจัดทำสรุปผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานโครงการ เช่น ผลการใช้จ่ายเงิน เอกสารที่เกี่ยวข้อง ภาพถ่ายประกอบ (ถ้ามี) เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

กรมปศุสัตว์ควรดำเนินการดังนี้

๑. ในการดำเนินจัดทำคู่มือการดำเนินงานโครงการต่างๆ หน่วยงานเจ้าภาพที่เป็นผู้ดำเนินการจัดทำคู่มือการดำเนินงานโครงการฯ ควรซักซ้อมความเข้าใจในรายละเอียดของคู่มือที่กำหนดให้กับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อจะได้ดำเนินการให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันทุกหน่วยงาน

๒. ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการดำเนินงานโครงการ ทำการติดตามรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกเดือน

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการ ควรศึกษาคู่มือในการดำเนินการให้ละเอียดเพื่อจะได้ดำเนินการให้เป็นไปตามคู่มือฯ กำหนด

ข้อตรวจพบย่อยที่ ๖.๒ รายงานผลการปฏิบัติงานตามระบบบริหารการปฏิบัติงาน (e-Operation) ไม่สอดคล้องกับผลการดำเนินงานจริง

จากการสอบทานรายงานผลการปฏิบัติงานตามระบบบริหารการปฏิบัติงาน (e-Operation) ของหน่วยงานที่ดำเนินงานโครงการในพื้นที่จังหวัดยโสธร จังหวัดนครราชสีมา และหน่วยงานส่วนกลาง พบว่ามีการรายงานผลการดำเนินงานที่ไม่สอดคล้องกับผลการดำเนินงานจริง ดังนี้

ลำดับที่	รายงานใน e-Operation	ผลการดำเนินงานจริง
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยโสธร		
๑	การพัฒนาตลาดสีเขียว ๑ แห่ง	ดำเนินการพัฒนาตลาดสีเขียว ๒ แห่ง
๒	สนับสนุนปัจจัยการผลิตการเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์ (ยโสธรโมเดล) จำนวน ๗๖ ราย	ดำเนินการสนับสนุนปัจจัยการผลิตการเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์(ยโสธรโมเดล) จำนวน ๔๓ ราย จากเป้าหมาย ๗๖ ราย เนื่องจากเกษตรกรจำนวน ๓๓ ราย ได้มีการยกเลิกใบรับรองปศุสัตว์อินทรีย์

ลำดับที่	รายงานใน e-Operation	ผลการดำเนินงานจริง
		และเลิกเลี้ยงไก่แล้วจึงไม่ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกร
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา		
๑	การตรวจติดตามฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์จำนวน ๑ ฟาร์ม	ไม่มีการดำเนินการ
๒	การตรวจต่ออายุฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ จำนวน ๑ ฟาร์ม	ดำเนินการการตรวจต่ออายุฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ จำนวน ๒ ฟาร์ม
กองส่งเสริมและพัฒนากการปศุสัตว์		
๑	การสนับสนุนปัจจัยการผลิต จำนวน ๖๖ ฟาร์ม	การสนับสนุนปัจจัยการผลิตจำนวน ๖๐ ฟาร์ม
๒	การพัฒนาตลาดสีเขียว จำนวน ๑๐ ฟาร์ม	การพัฒนาตลาดสีเขียว จำนวน ๑๑ ฟาร์ม
สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์		
๑	การตรวจติดตามฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ (สนง.ปศข)จำนวน ๑๕๒ ฟาร์ม	การตรวจติดตามฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ (สนง.ปศข)จำนวน ๑๔๙ ฟาร์ม
๒	การตรวจติดตามฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ (สนง.ปศจ) จำนวน ๑๔๗ ฟาร์ม	การตรวจติดตามฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ (สนง.ปศจ) จำนวน ๑ฟาร์ม
๓	การตรวจต่ออายุฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ (สนง.ปศข)จำนวน ๖ ฟาร์ม	การตรวจต่ออายุฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ (สนง.ปศข)จำนวน ๓ ฟาร์ม
๔	การตรวจต่ออายุฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ (สนง.ปศจ) จำนวน ๔ ฟาร์ม	การตรวจต่ออายุฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ (สนง.ปศจ) จำนวน ๓ ฟาร์ม
สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์		
๑	ศึกษาวิจัยประสิทธิภาพและต้นทุนการผลิตในระบบอินทรีย์ ไก่ไข่ ๓ เรื่อง	ศึกษาวิจัยประสิทธิภาพและต้นทุนการผลิตในระบบอินทรีย์ ไก่ไข่ ๕ เรื่อง
๒	ถ่ายทอดเทคโนโลยี (Focus group) โคนม ๙๐ ราย	ถ่ายทอดเทคโนโลยี (Focus group) โคนม ๖๐ ราย

สาเหตุ

เจ้าหน้าที่ที่มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในการรายงานผลการดำเนินงานในระบบบริหารการปฏิบัติงาน (e-Operation) เช่น มีหน่วยงานที่ไม่ได้รับเป้าหมายในการดำเนินงาน เข้าไปรายงานในระบบบริหารการปฏิบัติงาน (e-Operation) ด้วย เป็นต้น

ผลกระทบ

ทำให้ข้อมูลในระบบมีความน่าเชื่อถือไม่เพียงพอ และไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากมีรายละเอียดไม่ครบถ้วน ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

กรมศุลกากรดำเนินการ ดังนี้

๑. ดำเนินการสอบทานรายงานผลการปฏิบัติงานในทุกกิจกรรม และดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุงข้อมูลผลการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับผลการดำเนินงานจริง เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการปฏิบัติงานปีงบประมาณต่อไป

๒. ชี้แจงวิธีการรายงานผลการปฏิบัติงานในระบบบริหารการปฏิบัติงาน (e-Operation) ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบทราบเพิ่มเติมเพื่อจะได้ดำเนินการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกหน่วยงาน

ข้อตรวจพบที่ ๗ การจัดวางระบบการควบคุมภายใน ยังไม่เพียงพอ

จากการสอบทานและตรวจสอบผลการประเมินระบบการควบคุมภายในของส่วนราชการที่ดำเนินการภายใต้โครงการเกษตรอินทรีย์ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวง พบว่า

๑. บางส่วนราชการไม่มีการจัดวางระบบการควบคุมภายในของโครงการเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวง

๒. มีการจัดวางระบบการควบคุมภายในของโครงการเกษตรอินทรีย์ แต่ยังไม่ครอบคลุมขั้นตอน/กิจกรรมของโครงการฯ

ซึ่งยังพบความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการปฏิบัติงาน ดังนี้

- ผลการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์บางส่วนราชการต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
- การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการและผลการดำเนินงานโครงการฯ บางส่วนราชการ ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์/แนวทาง ขั้นตอน/คู่มือการดำเนินงาน และปฏิทินการปฏิบัติงานที่กำหนด
- เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์โครงการฯ กฎ ระเบียบ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานแต่ยังไม่เพียงพอ
- การกำกับ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ ในระดับพื้นที่ยังไม่เพียงพอ
- การดำเนินงานกิจกรรม/โครงการฯ บางส่วนยังดำเนินการไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง
- บางส่วนราชการยังมิได้ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานโครงการฯ และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการฯ เสนอหัวหน้าส่วนราชการเพื่อรับทราบ และกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อลดความเสี่ยงจากปัญหา/อุปสรรคต่างๆ ในปีงบประมาณถัดไป
- ความคลาดเคลื่อนของข้อมูลเกษตรกรในระดับพื้นที่

สาเหตุ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังให้ความสำคัญกับการจัดวางและประเมินผลระบบการควบคุมภายใน การประเมินความเสี่ยงยังไม่เพียงพอ

ผลกระทบ

ทำให้จุดอ่อนหรือความเสี่ยงที่พบระหว่างดำเนินงานโครงการฯ ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายโครงการ

ข้อเสนอแนะ

๑. ส่วนราชการที่ร่วมดำเนินการโครงการฯ พิจารณาทบทวนการจัดวางระบบการควบคุมภายใน การประเมินความเสี่ยงขององค์กรให้ครอบคลุมกิจกรรม/โครงการสำคัญ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมการควบคุมด้านต่างๆ เช่น การวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ การติดตาม การประเมิน และการวัดผลการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ และจัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐ เสนอต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพื่อพิจารณาลงนาม และจัดส่งให้ผู้กำกับดูแลและกระทรวงเจ้าสังกัด ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ ข้อ ๙

๒. ควรส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีองค์ความรู้ เรื่องกฎหมาย ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน หรือจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในองค์กร (KM) เพื่อเป็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้ให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เช่น การบริหารงบประมาณรายจ่ายสำหรับแผนงานบูรณาการ การจัดวางระบบการควบคุมภายใน

ข้อตรวจพบที่ ๘ การประเมินผลการฝึกอบรมของโครงการเกษตรอินทรีย์ ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบฯ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม พ.ศ. ๒๕๔๙ และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่ระบุว่า...

ข้อ ๒๓ ให้มีการประเมินผลการฝึกอบรมและรายงานต่อหัวหน้าส่วนราชการที่จัดการฝึกอบรมภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันสิ้นสุดการฝึกอบรม

ข้อตรวจพบย่อยที่ ๘.๑ ไม่พบการประเมินผลการฝึกอบรม และรายงานต่อหัวหน้าส่วนราชการผู้จัดฝึกอบรม

จากการสอบทานเอกสารประกอบการจัดฝึกอบรมโครงการเกษตรอินทรีย์ พบว่าเมื่อส่วนราชการได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้ว บางส่วนราชการไม่ได้จัดทำสรุปผลและประเมินผลการฝึกอบรม ต่อหัวหน้าส่วนราชการผู้จัดฝึกอบรมภายใน ๖๐ วันนับแต่วันสิ้นสุดการฝึกอบรม

ข้อตรวจพบย่อยที่ ๘.๒ การรายงานผลการจัดฝึกอบรมไม่ถูกต้อง

จากการสอบทานการรายงานผลการจัดฝึกอบรมของโครงการเกษตรอินทรีย์ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ พบว่ามีการจัดอบรมให้กับเกษตรกรในโครงการเกษตรอินทรีย์ และรายงานผลการอบรมให้กับผู้บังคับบัญชาในระดับจังหวัดทราบแล้ว แต่ยังมีได้รายงานให้กับหัวหน้าส่วนราชการผู้จัดฝึกอบรมทราบ

สาเหตุ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบหลายด้าน และเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบหนังสือสั่งการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานคลาดเคลื่อน

ผลกระทบ

ทำให้หัวหน้าส่วนราชการไม่ทราบผลการปฏิบัติงานและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

ทุกครั้งที่มีการจัดฝึกอบรมแล้วเสร็จให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/โครงการ เร่งดำเนินการจัดทำสรุปผลการประเมินผลการฝึกอบรม และรายงานต่อหัวหน้าส่วนราชการผู้จัดฝึกอบรมภายใน ๖๐ วันนับแต่วันสิ้นสุดการฝึกอบรม เห็นควรให้ส่วนราชการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๒๓

ข้อสังเกตการดำเนินงานของโครงการเกษตรอินทรีย์

ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ	หน่วยงาน
๑.กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบางกลุ่มยังไม่มีตลาดรองรับการผลิตข้าวอินทรีย์	เห็นควรให้กรมการข้าวสำรวจข้อมูลของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการว่ามีกลุ่มเกษตรกรกลุ่มใดบ้างที่ยังไม่มีตลาดรองรับผลผลิตข้าวอินทรีย์ เพื่อจะได้จัดทำเป็นฐานข้อมูลในการพิจารณาเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์ต่อไป	กรมการข้าว
		กรมหม่อนไหม

ข้อเสนอแนะ

สรุปผลแบบสัมภาษณ์เกษตรกร

จากการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๒๙๖ ราย มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการเตรียมความพร้อมโดยการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์โดยวิธีการต่างๆ ที่หน่วยงานรับผิดชอบกำหนดตามคู่มือการดำเนินงานโครงการ เช่น การจัดอบรม การศึกษาดูงาน การจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการบริหารจัดการการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ได้ บางส่วนราชการมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการด้วย

เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเข้าใจในการทำเกษตรอินทรีย์ โดยมีความเข้าใจว่าเกษตรอินทรีย์คือการทำการเกษตรแบบธรรมชาติ ไม่มีสารพิษตกค้างหรือการปนเปื้อนของสารเคมี สารกำจัดศัตรูพืชและสารเร่งการเจริญเติบโตทุกชนิด โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์-สารชีวภาพ ชากพืช มูลสัตว์ การปลูกพืชหมุนเวียน ทดแทนสารเคมี แต่อย่างไรก็ตามเกษตรกรบางรายยังไม่มั่นใจต่อการใช้ปุ๋ยอินทรีย์-สารชีวภาพทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการปรับเปลี่ยนทัศนคติของเกษตรกร โดยในระยะแรกที่เกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนการผลิตแบบการใช้สารเคมีมาเป็นการผลิตแบบอินทรีย์ ปริมาณผลผลิตจะต่ำกว่าแปลงผลิตแบบใช้สารเคมี ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการปรับเปลี่ยนอย่างน้อย ๓ ปี จึงจะเห็นผลชัดเจน รวมถึงราคาจำหน่ายของผลผลิตยังมีความแตกต่างไม่มากจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ไม่จูงใจให้แก่เกษตรกรมาผลิตแบบเกษตรอินทรีย์

สำหรับเกษตรกรกลุ่มชั้นที่ ๓ ที่ปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรอินทรีย์มีความพร้อมในการตรวจรับรองเกษตรอินทรีย์ เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ทั้งด้านของรายได้และสุขภาพที่ดีขึ้น อีกทั้งกลุ่มเกษตรกรบางพื้นที่ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนปัจจัยการผลิตต่อเนื่อง สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการต่อยอดผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตรมากขึ้น ให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตปุ๋ยชีวภาพ สูตรอาหารสัตว์ที่สามารถลดต้นทุนในการผลิต มีการเชื่อมโยงตลาดที่รองรับสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการขายสินค้าเกษตรอินทรีย์

บทที่ ๔

ผลการตรวจสอบโครงการเกษตรอินทรีย์ ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑

ผู้ตรวจสอบภายใน สำนักตรวจสอบภายใน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการตรวจสอบการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งเป็นโครงการที่กำหนดขึ้น เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลในเขตปฏิรูปที่ดิน สนับสนุนให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต เพิ่มมูลค่าผลผลิต และการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน และสร้างการเรียนรู้การจัดการผลผลิตเกษตรอินทรีย์ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ดำเนินการในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน ๖๘ จังหวัด โดยได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ สำหรับดำเนินงานโครงการฯ จากแผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร จำนวน ๓๗,๔๐๒,๔๐๐ บาท พร้อมกันนี้ผู้ตรวจสอบผลการดำเนินงาน ดังนี้

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : จำนวนพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๙,๐๐๐ ไร่

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : ร้อยละ ๖๐ ของพื้นที่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการนำความรู้ไปปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นเกษตรอินทรีย์

ผู้ตรวจสอบภายใน ได้เข้าสอบถามและตรวจสอบเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยใช้เอกสารโครงการ คู่มือ/แนวทางการดำเนินงาน และรายงานผลการดำเนินงานโครงการเป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบ โดยเปรียบเทียบแผน-ผล การดำเนินงาน และวิเคราะห์ความเสี่ยงหรือจุดอ่อนที่คาดว่าจะส่งผลให้การดำเนินงานไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการ โดยเข้าตรวจสอบเอกสารหลักฐานการดำเนินงานโครงการฯ ในภาพรวมที่ส่วนกลาง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดยโสธร และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้สรุปผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน ดังนี้

ผลการเบิกจ่ายเงิน

ผลการเบิกจ่ายเงินในภาพรวมของโครงการเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ (ผลการดำเนินงานสะสมตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑) ได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ สำหรับดำเนินงานโครงการฯ จากแผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร จำนวน ๓๗,๔๐๒,๔๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่ายทั้งสิ้น จำนวน ๒๙,๘๐๑,๙๐๑.๕๕ บาท คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๖๘ คงเหลือ จำนวน ๗,๖๐๐,๔๙๘.๔๖ บาท คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓๒ โดย ส.ป.ก. ได้จัดสรรงบประมาณให้ ส.ป.ก.ส่วนภูมิภาคดำเนินงานโครงการ จำนวน ๒๕,๐๐๔,๖๓๓.๐๓ บาท จัดสรรงบประมาณให้ ส.ป.ก.ส่วนกลางดำเนินงานโครงการ จำนวน ๑๑,๗๕๔,๕๔๓.๙๗ บาท และจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม/โครงการอื่น จำนวน ๖๔๓,๒๒๓ บาท ปรากฏผลการเบิกจ่ายเงินดังรายละเอียดตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ สรุปผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน

หน่วยงาน	งบประมาณ		
	ได้รับจัดสรร	ผลเบิกจ่าย	คงเหลือ
จัดสรรให้ สปก.ส่วนภูมิภาคดำเนินงานโครงการ			
สปก.ส่วนภูมิภาค (ภาคเหนือ)	๕,๓๒๕,๒๕๐	๕,๒๔๔,๕๙๓.๙๒	๘๐,๖๕๖.๐๘
สปก.ส่วนภูมิภาค (ภาคกลาง)	๓,๐๙๑,๘๓๒.๕๕	๓,๐๖๓,๐๔๕.๘๔	๒๘,๗๘๖.๗๑
สปก.ส่วนภูมิภาค (ภาคตะวันออก)	๑๑,๓๘๙,๘๙๗.๔๘	๑๑,๒๕๒,๐๘๓.๕๙	๑๓๗,๘๑๓.๘๙
สปก.ส่วนภูมิภาค (ภาคใต้)	๕,๑๙๗,๖๕๓.๐๐	๕,๑๔๙,๔๑๑.๙๐	๔๘,๒๔๑.๑๑
รวม	๒๕,๐๐๔,๖๓๓.๐๓	๒๔,๗๐๙,๑๓๕.๒๕	๒๙๕,๔๙๗.๗๙
จัดสรรให้ สปก.ส่วนกลางดำเนินงานโครงการ			
สปก.ส่วนกลาง	๑๑,๗๕๔,๕๔๓.๙๗	๔,๔๔๙,๕๔๓.๓๐	๗,๓๐๕,๐๐๐.๖๗
รวม	๑๑,๗๕๔,๕๔๓.๙๗	๔,๔๔๙,๕๔๓.๓๐	๗,๓๐๕,๐๐๐.๖๗
จัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม/โครงการอื่น			
โอนเงินให้ สป.กษ เบิกแทนกัน โครงการ ๕ ประสานสืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่	๔๐๔,๑๐๐.๐๐	๔๐๔,๑๐๐.๐๐	-
โอนเงินให้ กรมวิชาการเกษตร เบิกแทนกัน โครงการปลูกพรรณไม้ประจำพระองค์เพื่อเฉลิมพระเกียรติ	๑๑๒,๙๐๐.๐๐	๑๑๒,๙๐๐.๐๐	-
โอนเงินให้ กรมส่งเสริมการเกษตร เบิกแทนกัน ในการจัดงานส่งเสริมตลาดสินค้าวิสาหกิจชุมชนผ่านโครงการวิสาหกิจชุมชนแฟร์ ๒๐๑๘	๑๒๖,๒๒๓.๐๐	๑๒๖,๒๒๓.๐๐	-
รวม	๖๔๓,๒๒๓	๖๔๓,๒๒๓	-
รวมทั้งสิ้น	๓๗,๔๐๒,๔๐๐	๒๙,๘๐๑,๙๐๑.๕๕	๗,๖๐๐,๔๙๘.๔๖

ที่มา : รายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณโครงการเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑

ผลการดำเนินงาน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีแผนการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาเกษตรกร จำนวน ๒,๐๒๕ ราย พื้นที่ส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรอินทรีย์ ๑๐,๑๒๕ ไร่ ในเขตปฏิรูปที่ดิน ๖๘ จังหวัด ได้ดำเนินการตามกิจกรรมและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีผลการดำเนินงานโครงการฯ ดังตารางที่ ๒ และ ๓

ตารางที่ ๒ แผน-ผลการดำเนินงานภาพรวมของโครงการเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน

กิจกรรม	แผน	ผล
๑. อบรมให้ความรู้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในการทำเกษตรอินทรีย์	๒,๐๒๕ ราย	๒,๐๙๖ ราย
๒. สร้างความเข้าใจด้านเกษตรอินทรีย์	๒,๐๒๕ ราย	๒,๐๙๖ ราย
๓. สนับสนุนปัจจัยการผลิตอินทรีย์	๑๐,๑๒๕ ไร่	๑๑,๓๒๓ ไร่
๔. จัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และพิกัดแปลง	๒,๐๒๕ ราย ๑๐,๑๒๕ ไร่	๒,๒๙๖ ราย ๑๑,๓๒๓ ไร่
๕. จัดทำคู่มือเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (ข้อควรรู้ในการเตรียมความพร้อมเพื่อปรับเปลี่ยนสู่การทำเกษตรอินทรีย์)	๑๒,๐๐๐ เล่ม	๑๒,๐๐๐ เล่ม
๖. ส่งเสริมกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานสากลโดยใช้กระบวนการรับรองแบบมีส่วนร่วม	๒,๐๒๕ ราย	๒,๒๙๖ ราย
๗. ประชุมสัมมนาสถานการณ์เกษตรอินทรีย์	๒ ครั้ง	๒ ครั้ง
๘. พัฒนาเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.ให้เป็นนักส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน	๕ ครั้ง	๕ ครั้ง ๒๒๓ ราย
๙. ประชาสัมพันธ์เกษตรอินทรีย์ และสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงตลาด	๒ ครั้ง	๒ ครั้ง

ที่มา : สรุปผลการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ส.ป.ก.

ตารางที่ ๓ แผน-ผลการรับสมัครเข้าร่วมโครงการเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน

ลำดับที่	ภาค	แผนงาน	ผลงาน
๑	เหนือ ๑๗ จังหวัด	เกษตรกร ๔๙๙ ราย พื้นที่ ๒,๒๔๕ ไร่	เกษตรกร ๕๓๔ ราย พื้นที่ ๒,๒๙๑ ไร่
๒	ตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๙ จังหวัด	เกษตรกร ๙๙๓ ราย พื้นที่ ๔,๙๖๕ ไร่	เกษตรกร ๒,๐๗๐ ราย พื้นที่ ๕,๔๘๑ ไร่
๓	กลาง ๑๘ จังหวัด	เกษตรกร ๒๔๑ ราย พื้นที่ ๑,๒๐๕ ไร่	เกษตรกร ๒๙๒ ราย พื้นที่ ๑,๓๒๘ ไร่
๔	ภาคใต้ ๑๔ จังหวัด	เกษตรกร ๓๔๒ ราย พื้นที่ ๑,๗๑๐ ไร่	เกษตรกร ๔๐๐ ราย พื้นที่ ๒,๒๒๓ ไร่
รวม		เกษตรกร ๒,๐๒๕ ราย พื้นที่ ๑๐,๑๒๕ ไร่	เกษตรกร ๒,๒๙๖ ราย พื้นที่ ๑๑,๓๒๓ ไร่

ที่มา : รายงานเปรียบเทียบแผนงานและผลการปฏิบัติงาน โครงการเกษตรอินทรีย์ ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ (PARA ๖๑)

จากตารางดังกล่าวข้างต้น สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนด คือ มีการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรอินทรีย์ให้กับเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจำนวน ๒,๒๙๖ ราย สูงกว่าเป้าหมาย จำนวน ๒๗๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๑๓.๓๘ พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๑๑,๓๒๓ ไร่ สูงกว่าเป้าหมาย จำนวน ๑,๑๙๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑๑.๘๓ ในเขตปฏิรูปที่ดิน ๖๘ จังหวัด

ผลงานสะสมตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๑ รวมเกษตรกรจำนวน ๓,๙๘๒ ราย พื้นที่ปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๒๑,๐๓๔ ไร่ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีกลุ่มเกษตรกรที่ขอรับการรับรองมาตรฐาน PGS จำนวน ๑๕ กลุ่ม เกษตรกรจำนวน ๕๐๖ ราย และกลุ่มเกษตรกรที่ขอรับการรับรองมาตรฐาน มกท. จำนวน ๔ กลุ่ม เกษตรกรจำนวน ๑๖๖ ราย โดยประเภทสินค้าเกษตรที่จะทำการรับรองประกอบด้วย ข้าว และพืชผัก

ผลการดำเนินงานบรรลุตามตัวชี้วัดที่กำหนด ดังนี้

ลำดับที่	รายละเอียดตัวชี้วัด	ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด
๑	ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : จำนวนพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๙,๐๐๐ ไร่	ส.ป.ก. ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรอินทรีย์ได้ ๑๑,๓๒๓ ไร่
๒	ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : ร้อยละ ๖๐ ของพื้นที่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการนำความรู้ไปปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นเกษตรอินทรีย์	ส.ป.ก. ได้สรุปผลการสัมมนาเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๙๕๙ ราย พบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๘๐๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๙๔ นำความรู้ไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง ในส่วนของเกษตรกรอีกจำนวน ๑๕๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐๖ ไม่ได้นำความรู้ไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง เนื่องจากไม่มีเวลา แต่มีความสนใจและยังไม่พร้อม

ผลการตรวจสอบ

ผู้ตรวจสอบภายใน ได้เข้าตรวจสอบและสอบทานเอกสารหลักฐานการดำเนินงานโครงการฯ ที่ส่วนกลางและในพื้นที่จังหวัดยโสธรและจังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สอบถามและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่ม/ฝ่ายและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทั้งในทุกระดับ แต่การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ ยังพบจุดอ่อนและความเสี่ยงที่ควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานโครงการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สรุปข้อตรวจพบ/ข้อสังเกตที่เป็นสาระสำคัญ ดังนี้

ข้อตรวจพบที่ ๑ ไม่พบการจัดวางระบบการควบคุมภายใน ของโครงการสำคัญตามนโยบายของกระทรวง

จากการสอบทานและตรวจสอบผลการประเมินระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานที่ดำเนินงานโครงการ พบว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดยโสธร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา และสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี มีการจัดวางระบบการควบคุมภายในของภารกิจหลักครบถ้วนทุกกิจกรรม แต่ยังไม่ได้ประเมินความเสี่ยงระบบการควบคุมภายในของโครงการเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นโครงการสำคัญตามนโยบายของกระทรวงฯ ส่งผลให้การดำเนินงานโครงการยังมีความเสี่ยงที่เป็นสาระสำคัญต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การใช้จ่ายงบประมาณยังไม่เพียงพอ การรายงานผลในระบบ PARA ยังมีความคลาดเคลื่อนจากผลการดำเนินงานจริง เป็นต้น

สาเหตุ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลระบบการควบคุมภายในและการประเมินความเสี่ยง การใช้จ่ายเงินงบประมาณ การรายงานผลการดำเนินงานในระบบ PARA ประกอบกับมีงานในภารกิจอื่นที่ต้องรับผิดชอบหลายด้าน

ผลกระทบ

การจัดวางระบบการควบคุมภายในไม่เพียงพอ อาจส่งผลให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด ที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรแจ้งหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานโครงการฯ ทบทวนการจัดวางระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงของการดำเนินงานให้ครอบคลุมโครงการสำคัญตามนโยบายกระทรวง และชี้แจงแนวทางในการใช้จ่ายเงินงบประมาณ วิธีการการรายงานผลการดำเนินงานในระบบ PARA ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานโครงการมีความรู้และความเข้าใจเพิ่มขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ข้อตรวจพบที่ ๒ การบริหารงบประมาณโครงการเกษตรอินทรีย์ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินยังไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายสำหรับแผนงานบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๙

ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมกำหนด ที่ระบุว่าจะ...

ข้อ ๕ “การใช้งบประมาณรายจ่ายตามระเบียบนี้ ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจะต้องใช้จ่ายตามรายการงบประมาณรายจ่ายสำหรับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่ระบุในเอกสารประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมหรือที่ได้รับการจัดสรรจากงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รวมถึงที่ระบุในแผนการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายผลผลิตหรือโครงการ ตามที่กำหนดไว้ในแผนงานและหรือแผนงานในเชิงบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ

ในกรณีที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมีความจำเป็นต้องโอนและหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่าย ให้ดำเนินการตามความที่กำหนดไว้ในลักษณะ ๒ หมวด ๔

ข้อ ๗ รายจ่ายตามงบประมาณรายจ่ายรายการใด จะกำหนดให้เบิกจ่ายในประเภทงบรายจ่ายใด ให้เป็นไปตามหลักการจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณที่สำนักงานงบประมาณกำหนด...

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจมีความจำเป็นต้องโอนหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่าย ให้ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการเพิ่มคุณภาพการให้บริการ พัฒนาบุคลากร พัฒนาเทคโนโลยี หรือสนับสนุนการบริหารงานตามแผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งจะต้องแสดงเหตุผลความจำเป็นหรือความเหมาะสมได้โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อประชาชนความประหยัดความคุ้มค่าความโปร่งใส รวมทั้งต้องสอดคล้องกับเป้าหมายการให้บริการกระทรวงและเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติด้วย

การโอนและหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่ทำให้เป้าหมายผลผลิตหรือโครงการตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ หรือ แผนงานในเชิงบูรณาการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ลดลงในสาระสำคัญ และต้องไม่ทำให้ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

ข้อ ๒๕ หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้ารัฐวิสาหกิจมีอำนาจโอนและหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายในงบรายจ่ายใดๆ ยกเว้นงบบุคลากร ภายใต้แผนงานเดียวกันที่เหลือนำจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายผลผลิตหรือโครงการ ตามที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณหรือจากการจัดซื้อจัดจ้างแล้ว ไปใช้จ่ายเป็นรายจ่ายใดๆ ได้ แต่มิให้นำไปใช้จ่ายเป็นรายการอัตรากำลังการตั้งใหม่ รายการค่าที่ดินหรือรายการก่อสร้างผู้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ และมีให้นำไปใช้จ่ายหรือสมทบจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราวที่ไม่ได้กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงบประมาณแล้ว ในกรณีที่มีหนี้ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระหรือค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายตามข้อผูกพันสัญญาค้างชำระ ให้โอนไปชำระเป็นลำดับแรกก่อนตามลำดับ

การโอนหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่งเพื่อจัดหาครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างจะต้องมีวงเงินต่อหน่วยต่ำกว่าหนึ่งล้านบาทและต่ำกว่าสิบล้านบาทตามลำดับและการโอนหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นค่าจัดหาครุภัณฑ์ยานพาหนะต้องเป็นการจัดหาเฉพาะเพื่อทดแทนครุภัณฑ์ยานพาหนะเดิม

สำนักงบประมาณอาจกำหนดหลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติเพื่อกำหนดขอบเขตหรือข้อจำกัดการใช้งบประมาณเหลือนำตามวรรคหนึ่งและวรรคสองได้ตามความจำเป็น”...

ข้อ ๒๗ การโอนและหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ

ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายสำหรับแผนงานบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๑๔ การโอนงบประมาณตามระเบียบนี้ จะต้องไม่เป็นการโอนงบประมาณข้ามหน่วยรับงบประมาณ และห้ามโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการในแผนงานบูรณาการใดๆ ไปดำเนินการในแผนงานบูรณาการอื่น หรือแผนงานอื่น

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการภายใต้แผนงานบูรณาการเดียวกัน ให้โอนได้กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) หน่วยรับงบประมาณไม่สามารถดำเนินการใช้จ่ายหรือก่อสร้างผู้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายสำหรับโครงการ กิจกรรม หรือรายการภายใต้แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงบประมาณ

(๒) เป็นงบประมาณรายจ่ายที่เหลือนำจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการ กิจกรรม หรือรายการตามที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ หรือจากการจัดซื้อจัดจ้างแล้ว

(๓) เป็นงบประมาณรายจ่ายที่หมดความจำเป็นในการใช้จ่ายไม่ว่าด้วยเหตุใด

(๔) กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนต้องดำเนินโครงการ กิจกรรม หรือรายการอื่นที่อยู่ภายใต้วัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนงานบูรณาการนั้น แต่มิได้รับการจัดสรรงบประมาณ

การโอนงบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่ง (๑) (๓) และ (๔) ให้หน่วยรับงบประมาณแจ้งหน่วยงานเจ้าภาพทราบและให้รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีแล้วแต่กรณี พิจารณาเห็นชอบก่อนเสนอสำนักงบประมาณพิจารณาอนุมัติ

ระเบียบว่าด้วยการโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการและงบประมาณรายจ่ายบุคลากรระหว่างหน่วยรับงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒

ข้อ ๕ งบประมาณรายจ่ายบูรณาการหรืองบประมาณรายจ่ายบุคลากรที่ตั้งไว้สำหรับหน่วยรับงบประมาณใด จะโอนไปตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณอื่นภายใต้แผนงานบูรณาการเดียวกันหรือภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐได้เฉพาะในกรณีที่หน่วยรับงบประมาณใช้จ่ายหรือก่องหนผู้กักขังไม่เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงบประมาณ งบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงงบประมาณที่เหลือจากการใช้จ่ายหรือดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของรายการที่ได้รับจัดสรรแล้ว และยังไม่ได้นำไปใช้จ่ายหรือก่องหนผู้กักขังรายการใหม่ด้วย

ข้อ ๖ ให้ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการโอนงบประมาณภายใต้ระเบียบนี้ได้ตามความจำเป็น กับให้มีอำนาจวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ข้อ ๗ เมื่อสิ้นไตรมาสที่สองของปีงบประมาณ ให้สำนักงบประมาณตรวจสอบผลการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ หากปรากฏว่ามีงบประมาณรายจ่ายบูรณาการในกรณีตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ ให้สำนักงบประมาณแจ้งให้หน่วยรับงบประมาณทราบและตรวจสอบข้อมูลโดยเร็ว

ข้อ ๘ เมื่อได้รับแจ้งจากสำนักงบประมาณตามข้อ ๗ ให้หน่วยรับงบประมาณดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีงบประมาณที่ใช้จ่ายหรือก่องหนผู้กักขังไม่เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่าย งบประมาณ ให้รายงานต่อหน่วยงานเจ้าภาพภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ในกรณีที่เห็นว่างบประมาณรายการใดยังมีความจำเป็นต้องดำเนินการต่อไป ให้ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นไว้ในรายงานนั้นด้วย และให้หน่วยรับงบประมาณส่งสำเนารายงานดังกล่าวให้สำนักงบประมาณพิจารณาเสนอความเห็น ประกอบการพิจารณาของหน่วยงานเจ้าภาพด้วย ทั้งนี้ หากหน่วยงานเจ้าภาพเห็นควรให้หน่วยรับ งบประมาณ ใช้จ่ายงบประมาณดังกล่าวต่อไปได้ ให้หน่วยรับงบประมาณเร่งดำเนินการตามแผน การปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณต่อไป แต่หากเห็นควรให้หน่วยรับงบประมาณระงับการใช้จ่าย งบประมาณ เพื่อนำงบประมาณโอนไปให้หน่วยงานอื่น ให้หน่วยงานเจ้าภาพเสนอผู้มีอำนาจกำกับแผนงาน บูรณาการพิจารณา

(๒) กรณีเป็นงบประมาณเหลือจ่าย ให้หน่วยรับงบประมาณชี้แจงความประสงค์ที่จะนำงบประมาณไปใช้จ่ายโดยให้ชี้แจงเหตุผล ความจำเป็น และรายละเอียดค่าใช้จ่าย ต่อหน่วยงานเจ้าภาพ และให้หน่วยรับงบประมาณส่งสำเนารายงานดังกล่าวให้สำนักงบประมาณทราบ เพื่อพิจารณา เสนอความเห็น ประกอบการพิจารณาของหน่วยงานเจ้าภาพด้วย ทั้งนี้ หากหน่วยงานเจ้าภาพพิจารณา เห็นควรให้หน่วยรับ งบประมาณ ใช้จ่ายงบประมาณเหลือจ่ายดังกล่าว ให้หน่วยรับงบประมาณเสนอสำนักงบประมาณเพื่อพิจารณาอนุมัติโอนหรือเปลี่ยนแปลงงบประมาณต่อไป แต่หากไม่เห็นควรให้หน่วย รับงบประมาณนำงบประมาณเหลือจ่ายไปใช้จ่าย ให้สำนักงบประมาณปรับลดเงินจัดสรรงบประมาณเหลือจ่ายดังกล่าว

จากการสอบทานเอกสารการดำเนินงานโครงการฯ และสุ่มตรวจเอกสารการเบิกจ่ายเงินในส่วนกลางและในพื้นที่จังหวัดยโสธร จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีการจัดสรรงบประมาณ ไปบริหารจัดการเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ หรือกิจกรรมอื่น ของหน่วยงาน ในขณะที่การดำเนินงานโครงการฯ ยังไม่เสร็จสิ้น จำนวน ๗๐๖,๘๑๗.๖๙ บาท โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ การใช้จ่ายงบประมาณที่อาจจะไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการฯ

หน่วยงาน/รายการ	ผลเบิกจ่าย
๑. ส.ป.ก.ส่วนกลาง โอนเงินงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายโครงการ/แผนงานอื่น	
- โอนเงินให้ สป.กษ เบิกแทนกัน โครงการ ๕ ประสานสืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่	๔๐๔,๑๐๐.๐๐
- โอนเงินให้ กรมวิชาการเกษตร เบิกแทนกันโครงการปลูกพรรณไม้ประจำพระองค์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติ	๑๑๒,๙๐๐.๐๐
- โอนเงินให้ กรมส่งเสริมการเกษตร เบิกแทนกัน ในการจัดงานส่งเสริมตลาดสินค้าวิสาหกิจชุมชนผ่านโครงการวิสาหกิจชุมชนแฟร์ ๒๐๑๘	๑๒๖,๒๒๓.๐๐
รวม	๖๔๓,๒๒๓
๒. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายบริหารในสำนักงาน	
- ค่าเดินทางเข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตร “นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับกลาง รุ่น ๘๓” P๖๑๐๐๐๐๒๘๓	๑๒,๙๒๗
- ค่าเดินทางไปราชการเพื่อถวายความปลอดภัยแด่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณ ฎ.พระตำหนักในเขตอำเภอปากช่อง P๖๑๐๐๐๐๒๘๘	๑,๓๖๐
- ค่าจัดทำป้ายแสดงวิสัยทัศน์ของสำนักงาน P๖๑๐๐๐๐๓๙๕	๖,๐๐๐
- ค่าจัดทำตารางของกลุ่มยุทธศาสตร์และการปฏิรูปที่ดิน P๖๑๐๐๐๐๕๙๒	๒,๒๗๐
- ค่ากระดาษถ่ายเอกสารและลิ้นแฟ้มของกลุ่มยุทธศาสตร์และการปฏิรูปที่ดิน P๖๑๐๐๐๐๙๙๗	๑๓,๙๓๐
- ค่าจ้างทำป้ายโลโก้เพื่อใช้ในการออกหน่วยบริการและการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงาน(ไม่มีการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์) P๖๑๐๐๐๑๐๓๕	๒๔,๐๐๐
- ค่าเดินทางเข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็นเรื่องการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินให้ชุมชน P๖๑๐๐๐๐๒๘๓	๓,๑๐๗.๖๙
รวม	๖๓,๕๙๔.๖๙
รวมทั้งสิ้น	๗๐๖,๘๑๗.๖๙

ที่มา : ๑.รายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดินส่วนกลางสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๒.หนังสือชี้แจงการใช้จ่ายเงินที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการเกษตรอินทรีย์ ที่ นม ๐๐๑๑/๗๖๘๔ ลว.๑๒ ก.ค.๖๒

สาเหตุ

ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานโครงการยังมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานยังไม่เพียงพอ

ผลกระทบ

- การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- การใช้เงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อเสนอแนะ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมควรดำเนินการ ดังนี้

๑. สอบทานผลการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานในพื้นที่ดำเนินการทุกหน่วยงาน ว่ามีผลการใช้จ่ายเงินเป็นไปตามที่ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายสำหรับแผนงานบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดหรือไม่

กรณีผลการเบิกจ่ายที่อาจไม่เกี่ยวข้องกับโครงการ เห็นควรให้พิจารณาสอบทานเอกสารการขอเบิกจากคลังตามรายละเอียดดังกล่าวข้างต้น ว่าเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการหรือไม่ หากเป็นไปตามข้อตรวจพบให้พิจารณาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายสำหรับแผนงานบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

ทั้งนี้ ในการดำเนินการบริหารจัดการงบประมาณของส่วนราชการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ การดำเนินการโอนเปลี่ยนแปลงให้พิจารณาถึงความจำเป็นและเหมาะสมโดยพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายสำหรับแผนงานบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕ และระเบียบว่าด้วยการโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการและงบประมาณรายจ่ายบุคลากรระหว่างหน่วยรับงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๕ ข้อ ๘ กำหนดอย่างเคร่งครัดต่อไป

๒. ควรพิจารณาจัดให้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานด้านงบประมาณ และการเงินบัญชี ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ข้อตรวจพบที่ ๓ การรายงานผลการจัดฝึกอบรมไม่ถูกต้อง

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕ หมวด ๒ ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ส่วนที่ ๑ ค่าใช้จ่ายของส่วนราชการที่จัดฝึกอบรม ข้อ ๒๓ ให้มีการประเมินผลการฝึกอบรม และรายงานต่อหัวหน้าส่วนราชการที่จัดฝึกอบรมภายใน ๖๐ วันนับแต่วันสิ้นสุดการฝึกอบรม

จากการสอบทานการจัดฝึกอบรม พบว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดยโสธร และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และรายงานผลการอบรมให้กับผู้บังคับบัญชาในระดับจังหวัดทราบแล้ว แต่ยังมีได้รายงานให้กับหัวหน้าส่วนราชการ (อธิบดี) ทราบ

สาเหตุ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบหลายด้าน และยังมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์ระเบียบไม่เพียงพอ

ผลกระทบ

ทำให้ผู้บริหารไม่ทราบผลสำเร็จของงาน หรือปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานโครงการฯ อาจไม่ได้รับการแก้ไขอย่างทันทั่วทั้งที่

ข้อเสนอแนะ

ทุกครั้งที่มีการจัดฝึกอบรมแล้วเสร็จให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/โครงการ เร่งดำเนินการจัดทำสรุปผลการประเมินผลการฝึกอบรม และรายงานต่อหัวหน้าส่วนราชการผู้จัดฝึกอบรมภายใน ๖๐ วันนับแต่วันสิ้นสุดการฝึกอบรม ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๒๓

สรุปแบบสัมภาษณ์เกษตรกร

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดยโสธร จำนวน ๑๓ รายและจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑๐ ราย พบว่า

๑. จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่ ตำบลบุงคำ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร จำนวน ๑๓ ราย พร้อมทั้งลงสังเกตแปลงเกษตรกร จำนวน ๒ ราย พบว่าเกษตรกรทั้งหมด มีความตั้งใจในการปลูกข้าวแบบอินทรีย์ โดยมีแนวคิดอยากทำการเกษตรแบบอินทรีย์เพื่อสุขภาพที่ดี และมีความรู้เกี่ยวกับการปลูกข้าวแบบอินทรีย์ในระดับหนึ่ง โดยได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานปฎิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา ในการส่งเสริมให้ความรู้เรื่องการปลูกข้าวแบบอินทรีย์ การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด เป็นต้น และ เกษตรกรได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดยโสธร ได้แก่ ๑) ปุ๋ยมูลวัว ๒) ปุ๋ยมูลไก่ ๓) พันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ เกรด B และ ๔) พันธุ์ข้าวเหนียว กข ๖ เกรด A (ได้รับการจัดสรรตามที่เกษตรกรแจ้งความประสงค์ในการขอรับการสนับสนุน) ผลผลิตจากการปลูกข้าวอินทรีย์เกษตรกรไม่ได้มีการจำหน่าย เนื่องจากยังมีปริมาณที่ไม่มากพอจึงเก็บไว้สำหรับบริโภคในครัวเรือน ซึ่งเกษตรกรมีความพอใจมากที่สุดในการเข้าร่วมโครงการฯ โดยเกษตรกรมีความประสงค์ให้เจ้าหน้าที่สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่อง เช่น ปุ๋ยคอก ความรู้ด้านการเก็บเกี่ยว การคัดเลือกพันธุ์ข้าว และการเก็บรักษาพันธุ์ข้าว เป็นต้น

๒. จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่ ตำบลบึงสำโรง อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑๐ ราย พร้อมทั้งลงสังเกตแปลงโรงเรียนสาธิต จำนวน ๓ ราย พบว่าเกษตรกรทั้งหมด มีความตั้งใจในการปลูกข้าวแบบอินทรีย์ โดยมีแนวคิดอยากทำการเกษตรแบบอินทรีย์เพื่อสุขภาพที่ดี และมีความรู้เกี่ยวกับการปลูกข้าวแบบอินทรีย์ในระดับหนึ่ง โดยได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานปฎิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา ในการส่งเสริมให้ความรู้เรื่องการปลูกข้าวแบบอินทรีย์ การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด และมีการศึกษาดูงานกลุ่มเกษตรอินทรีย์ตามนโยบายยโสธรโมเดล จังหวัดยโสธร และศึกษาดูงานกลุ่มเกษตรอินทรีย์ (พืชผัก และสมุนไพร) จังหวัดปราจีนบุรี เป็นต้น ผลผลิตจากการปลูกข้าวอินทรีย์เกษตรกรไม่ได้มีการจำหน่ายเนื่องจากยังมีปริมาณที่ไม่มากพอจึงเก็บไว้สำหรับบริโภคในครัวเรือน ซึ่งเกษตรกรมีความพอใจมากที่สุดในการเข้าร่วมโครงการฯ โดยเกษตรกรมีความประสงค์ให้เจ้าหน้าที่สนับสนุนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่อง และมีการต่อยอดในการพัฒนาพืชอินทรีย์อื่นๆ เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด เป็นต้น

ทั้งนี้ เกษตรกรไม่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตครบทุกราย เนื่องจากสำนักงานปฎิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับแปลงโรงเรียนสาธิต จำนวน ๑๓ แปลง ให้กับกลุ่มเกษตรกร ๓ กลุ่ม ซึ่งได้แก่ เมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด จำนวน ๒๗๕ กิโลกรัม และเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน ๔๗๐ กิโลกรัม